

**TÜRK SOSYAL SİGORTA PRİMLERİNDE MUHTASAR
BEYANNAME İLE BİLDİRİMİN İLGİLİ TARAFLAR
EKSENİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ ÇALIŞMASI**

Bahar GÜDÜCÜ

Ocak 2023

DENİZLİ

**TÜRK SOSYAL SİGORTA PRİMLERİNDE MUHTASAR
BEYANNAME İLE BİLDİRİMİN İLGİLİ TARAFLAR EKSENİNDE
DEĞERLENDİRİLMESİ ÇALIŞMASI**

**Pamukkale Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Dönem Projesi
Yönetim Bilişim Sistemleri Ana Bilim Dalı
Yönetim Bilişim Sistemleri
Tezsiz Yüksek Lisans Programı**

Bahar GÜDÜCÜ

Danışman: Doç. Dr. İbrahim AKSEL

Ocak 2023

DENİZLİ

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atıfta bulunulduğunu beyan ederim.

Bahar GÜDÜCÜ

ÖNSÖZ

Bu çalışmada ülkemizde, kamu kurumlarında yaşanan e-dönüşüm kapsamında iki kurumun bir araya gelmesiyle oluşturulan yeni bir sistem ele alınmıştır. Elektronik bildirim kullanımına geçiş süreçlerinden biri olarak düzenlenen, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'na beyanı yapılan Muhtasar Beyanname ile Çalışma ve Sosyal Sigortalar Kurumu'na bildirim yapılan Aylık Prim Hizmet belgesi uygulaması birleştirilmiştir. Tek bir beyannamede birleştirilmiş olan MUHSGK sisteminde ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerileri, ilgili taraflar ekseninde bu çalışma da değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Bilgi, iletişim ve internet teknolojilerinin yaygın kullanımı ile edinilen süreç deneyimleri göz önüne alındığında; kamu kurumları ile vergi mükellefleri arasındaki bağlantının değişimine, muhasebe meslek mensuplarının aracılık etmektedirler. Bu dönüşüm süreci neticesinde muhasebe meslek mensuplarının görev ve yetkinliklerinde güncellemeler yaşanmamıştır. Bu bağlamda e- dönüşümdeki işleyiş değişimlerinin hayata geçirilmesinde ve devamlılığında sağlanan faydanın ve oluşan aksaklıkların belirlenmesi, gerekli iyileştirmelerin, etkili süreç güncellemelerinin yapılarak giderilmesi önem taşımaktadır.

Üç bölümden oluşan bu çalışma da Türkiye'nin değişik bölge ve illerinden uzman meslek mensupları ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Birinci bölümü de MUHSGK beyanname içeriğindeki bildirimlerin vergi ödeme yöntemi olarak kullanılan tevkifat usulü yöntemi hakkında bilgi aktarılmıştır. İkinci bölümde ise, MUHSGK işleyişinin uygulama adımlarını ve bu uygulamanın SMMM meslek mensuplarınca fayda ve aksayan yönleri ile değerlendirilmesini içermektedir.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde odak grup görüşmesi ile elde edilen bulgular ve bu bulgular doğrultusunda değerlendirilen sonuçlar yer almaktadır.

ÖZET

TÜRK SOSYAL SİGORTA PRİMLERİNDE MUHTASAR BEYANNAME İLE BİLDİRİMİN İLGİLİ TARAFLAR EKSENİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ ÇALIŞMASI

Güdücü, Bahar
Dönem Projesi
Yönetim Bilişim Sistemler Ana Bilim Dalı
Yönetim Bilişim Sistemler Programı
Tez Yöneticisi: Doç. İbrahim AKSEL

Ocak 2023, VIII + 58 sayfa

Bilgi, iletişim ve internet teknolojilerinde yaşanan gelişmelerle birlikte, sunulan hizmetlerin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi hem iş yükünde hem de kağıt atık oluşumunda tasarruf sağlanmıştır. E-dönüşüm kapsamında Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından uygulamaya konulan MUHSGK uygulaması 2018 hesap döneminden itibaren pilot illerdeki mükelleflerin kullanımına sunulmuş, 01.08.2020 tarihi itibarıyla de tüm Türkiye’de uygulamaya başlanmıştır. “Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi” ile, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’na göre vergi dairesine verilmesi gereken “Muhtasar Beyanname” ile “Aylık Prim ve Hizmet Belgesi” birleştirilerek tek bir beyannameye dönüştürülmüştür. Yeni uygulama ile, vergiye uyum maliyetlerinin azaltılması, gönüllü uyumun teşvik edilmesi ve kayıt dışı ekonomi ile mücadelede etkinliğin artırılması amaçlanarak iki beyanname tek bir beyanname yapısı içerisinde birleştirilmiştir. Böylece kesilen vergilerin matrahlarıyla birlikte, sigortalının sigorta primleri ve kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarının bildirilmesi bu beyanname ile yapılacaktır. Bu çalışmada, MUHSGK uygulamasının muhasebe meslek mensuplarının kullanımına sunulması ile yeni uygulama süreci içerisinde ortaya çıkan sorunlar tespit edilerek; çözüm önerisi geliştirilebilmesi amacıyla ilgili taraflar ekseninde değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında farklı illerde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları ile yapılan odak grup çalışmasında MUHSGK uygulaması analize tabi tutularak sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Özellikle sistemin paydaşlarının uygulamada gördükleri sorunlar üzerine yoğunlaşmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi, Elektronik Beyanname, Muhasebe Mesleğinde Dijitalleşme

ABSTRACT**THE EVALUATION OF THE CONCISE DECLARATION AND NOTIFICATION ON TURKISH SOCIAL INSURANCE PREMIUMS ON THE AXIS OF THE RELATED PARTIES**

Güdücü, Bahar

Term Project

Management Information Systems Department

Management Information Systems Programme

Adviser of Thesis: Associate Professor İbrahim AKSEL

January 2023, VIII + 58 pages

With the developments in information, communication and internet technologies, the realization of the services offered in electronic environment has resulted in savings in both workload and paper waste generation. MUHSGK application, which has been put into practice by the Revenue Administration within the scope of e-transformation, has been offered to taxpayers in the pilot provinces since the 2018 accounting period, and has started to be implemented throughout Türkiye as of 01.08.2020. With the "Concise and Premium Service Declaration", the "Concise Statement" and "Monthly Premium and Service Document", which must be submitted to the tax office according to the Income Tax Law No. 193, were combined into a single declaration. With the new application, two declarations were combined into a single declaration structure with the aim of reducing tax compliance costs, encouraging voluntary compliance and increasing the efficiency in the fight against the informal economy. Thus, together with the tax bases of the deducted taxes, the total of the insurance premiums and earnings of the insured and the number of premium payment days will be notified with this declaration. In this study, with the submission of MUHSGK application to the use of accounting professionals, the problems that arose in this new implementation process were determined; In purpose to develop a solution proposal, it is aimed to be evaluated on the axis of the relevant parties. Within the scope of the study, the MUHSGK application was analyzed in the focus group study conducted with professional accountants operating in different provinces, and the results and suggestions were included. Particular attention was paid to the problems that the stakeholders of the system saw in practice.

Keywords: Concise and Premium Service Declaration, Electronic Declaration, Digitalization in Accounting Profession

TEŞEKKÜR

Bu proje çalışması pek çok farklı kişinin dolaylı ya da dolaysız katkılarıyla hazırlanmıştır. Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik mesleğinin aday meslek mensubu olduğum bu dönemde Denizli Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasının profesyonel ekibinin desteğini projemin her aşamasında hissettiğimi belirtmek isterim . DSMMM Oda Başkanı Sayın Mehmet SARIGÖL ve katkılarını sunan diğer muhasebe meslek mensuplarına teşekkür ediyorum.

Akademik alanda ilk tecrübem olan bu projede adayı olduğum mesleğe uygun konu belirlememde bana özgürlük sunan, öğrencileri ile iletişimine ve bilgiyi aktarımına hayran olduğum Değerli danışmanım Doç. Dr. İbrahim AKSEL'e en yürekten teşekkürlerimi sunuyorum. Akademik yönlendirmeleriyle bilginin nasıl yansıtılabileceği noktasında bana yol gösteren, her zaman samimi, öğrenme arzusuna değer veren sevgili hocam Prof. Dr. Selçuk Burak HAŞILOĞLU'na çok teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	iv
İÇİNDEKİLER	v
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHTASAR BEYANNAME KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Muhtasar Kelime Anlamı	3
1.2.Muhtasar Beyanname Nedir Ve Tarihçesi	3
1.3.Muhtasar Beyanname Çeşitleri.....	5
1.4.Muhtasar Beyanname Mükellefleri	6
1.5.Muhtasar Beyanname Özellikleri	11
1.5.1.İdare Açısından Yararları.....	12
1.5.1.1.Tahsilatta Sürat Sağlanması	12
1.5.1.2.Vergi Kaybını Önlemesi.....	12
1.5.1.3.Vergi İdaresinin İşini Kolaylaştırması	13
1.5.1.4.İdari Tasarruf Sağlaması	13
1.5.1.5.Hazine Alacağına Güvence Altına Alınması	14
1.5.2.Mükellef Açısından Yararları	14
1.5.2.1.İdari Yükümlülüğünden Kurtulma	14
1.5.2.2.Vergi Yükünün Daha Az Hissedilmesi	14
1.6.Muhtasar Beyanname Faydaları	14
1.6.1.Vergi Güvenlik Müessesesi Olması.....	15
1.6.2.Tahsilat Kolaylığı Sağlaması	15
1.6.3.Vergileme Tekniği Olması.....	15
1.7.Muhtasar Beyannamedeki Tevkifat Kavramına Eleştiriler	15
1.7.1.Artan Oranlı Vergilemeye İmkan Vermemesi.....	16
1.7.2.Uygulama Alanının Sınırlı Olması	16
1.7.3.Geçici Bir Tahsil Usulü Olması ve İdareye Ek Külfetler Getirmesi	16
1.7.4.Mükellefler Arası Eşitsizlik Yaratması.....	17
1.7.5.Vergi Bilincinin Gelişmesini Engellemesi ve Demokratik Yöntem Olmaması	18

İKİNCİ BÖLÜM

MUHSKG UYGULAMASI

2.1.MUHSKG Beyannamesi Uygulaması ve Tarihçesi	19
2.2.MUHSKG Geçiş Uygulaması	20
2.3.MUHSKG Uygulamasına Başvuru ve Kayıt.....	23
2.4.MUHSKG Çeşitleri	26
2.4.1.1003A Kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi	27
2.4.2.1003B Kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi.....	28
2.5.MUHSKG Defter Beyan Sistemi İlişkisi	29
2.6.MUHSKG E-Defter İlişkisi.....	31
2.7.MUHSKG ile Yapılan Bildirimler	32
2.8.MUHSKG Özellikleri.....	35
2.9.Muhasebe Meslek Mensuplarının Görüşleri	36
2.10.MUHSKG Uygulaması Faydaları	38
2.12.MUHSKG Uygulaması Çözüm Önerileri	40

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUHSKG ODAK GRUP ÇALIŞMASI

3.1.Araştırmanın Modeli	44
3.2.Odak Grup Süreci Öncesi	45
3.2.1.Uygulama Öncesi Hazırlık	45
3.2.2.Grup Üyelerinin Saptanması.....	46
3.2.3.Odak Grup Araştırması.....	46
3.2.4.Etik Hassasiyetler	48
3.3.Odak Grup Süreci	48
3.3.1.Grup Üyelerine İlişkin Bilgiler	48
3.3.2.Odak Grup Sürecine İlişkin Bilgiler	49
3.4.Odak Grup Sürecine İlişkin Bulgular	49
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	54
KAYNAKÇA	56

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: İnteraktif Vergi Dairesi Giriş Ekranı	24
Şekil 2: Dilekçe Başlatma Ekranı	24
Şekil 3: Vergi Dairesi Merkez ve Şube Seçimi.....	25
Şekil 4: Özet Bölümü.....	25
Şekil 5: Dilekçe Onay Verme Ekranı.....	26
Şekil 6: 1003 A Genel Bilgiler Ekranı	27
Şekil 7: 1003 B Genel Bilgiler Ekranı	29
Şekil 8: Defter Beyan Sistemi Giriş Ekranı	30
Şekil 9: Defter Beyan Sistemi MUHSGK düzenleme Ekranı.....	31
Şekil 10: MUHSGK Ödemeler / Tür Kodu Ekranı.....	33
Şekil 11: MUHSGK Aylık Hizmet Prim Belgesi Ekranı.....	33

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Muhtasar Beyanname İle Yapılan Bildirimler.....	7
Tablo 2: Eski ve Yeni Uygulamanın Karşılaştırılması	37
Tablo 3: Odak Grup Katılımcı Demografik Bilgileri.....	48

SİMGE VE KISALTMALAR

E- BELGE	: Elektronik Belge
E-BİLDİRİM	: Elektronik Bildirim
E-BEYANNAME	: Elektronik Beyanname
E-DÖNÜŞÜM	: Elektronik Dönüşüm
GİB	: Gelir İdaresi Başkanlığı
GMSİ	: Gayrimenkul Sermaye İradı
GVK	: Gelir Vergisi Kanunu
GVKGT	: Gelir Vergisi Kanunu Genel Tebliği
DSMMMO	: Denizli Serbest Muhasebeci Müşavirler Odası
KDV	: Katma Değer Vergisi
KDVK	: Katma Değer Vergisi Kanunu
KDVGT	: Katma Değer Vergisi Genel Tebliği
KVK	: Kurumlar Vergi Kanunu
MUH	: Muhtasar
MuhSGK	: Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi
NVİGM	: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
SMMM	: Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
SGK	: Sosyal Sigorta Kurumu
SSK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SGK	: Sosyal Sigortalar Kurumu
S	: Sayfa
T.C	: Türkiye Cumhuriyeti
TÜRMOB	: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
VUK	: Vergi Usul Kanunu

GİRİŞ

Kamu Kurum ve kuruluşlarında yaşanan bilgi, internet ve dijital teknoloji inovasyonlarının gerçekleşmesinde ve iyileştirilmesinde ülkemizde büyük gelişmeler yaşanmış ve bu sürecin her kamu kurumunda devamlılığı söz konusudur. Dünyada yaşanan rekabete bakıldığında global ticarete etkin rol almanın ön koşulu eş zamanlı olarak bilgi, internet ve dijital teknolojiye entegre olabilmektir. E- Devlet uygulamasının hayata geçmesi ile kamuda her alanda vatandaş - devlet ilişkisini dikey eksenenden yatay eksene taşıyan interaktif işleyiş veri oluşumunda, bilgi paylaşımı ve denetimi hususunda büyük avantajlar sağlamaktadır. Hazine ve Maliye Bakanlığının interaktif uygulamalarını kademeli olarak hayata geçirdiği süreçler ele alındığında mükellefin görev ve ödevlerini yerine getirmede büyük değişimlere neden olmuştur. Hazineye kaynak oluşturmaktaki yönüyle vergi yönetiminin başarısı interaktif vergi beyanlarının uygulamadaki başarısı ile doğru orantılı olacaktır. (Çarıkçı, O. 2010). Mükellefin ödev ve görevlerini yerine getirmede müştereken ve müteselsilen sorumluluğunu paylaştığı meslek grubu şüphesiz Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerdir. Bu çalışmadaki amacımız 2018 öncesi Gelir İdaresi'ne beyan edilen Muhtasar Beyanname ile Sosyal Sigortalar Kurumu'na bildiri yapılan Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin tek bir beyanname olan MUHSGK uygulamasına dönüşmesinin uzman muhasebe meslek mensuplarının işleyişindeki olumlu olumsuz yönleri ile ilgili taraflar ekseninde değerlendirilip analiz edilmesidir. (Pehlivan, A., & Akkaya, Y. 2021).

Özellikle internet teknolojilerinin gelişimi ile e-belge kullanımı veri üretimi ve depolamasında bir çok avantaj sağlanmıştır .Vergilendirmede etkin takip ve denetime eş zamanlılık sağlanması açısından e-fatura, e- irsaliye gibi oluşturulan elektronik belgelerin, global ticarete entegre olma yönüyle de zaruretinden söz edebiliriz, tüm bu süreçte mükellefin vergi ödevini yerine getirdiği e-beyannameler, yürürlükteki kanun, tebliğ ve mevzuata uygun şekil ve usullerde beyan edilmesi gerekmektedir. Hazinesinin vergi yönetiminde tevkifat usulü vergi tahsilatının en kısa sürede yapıldığı uygulamadır ve toplanan vergi MUHSGK beyanamesi bildirimlerinden sağlanmaktadır. Bu çalışmada MUHSGK beyanamesinin düzenleme ve beyan sürecindeki yaşanan aksaklıklara, MUHSGK uygulamasının teknik altyapı ve dönüşümdeki yaşanan sürecin

değerlendirilmesine ve yeni uygulamanın daha verimli işlerlik kazanmasına katkı sağlayan önerilerin oluşması hedef alınmıştır.

Gelir İdaresi Başkanlığının interaktif uygulamaları ticari ve kamu işleyişinde zaman kazanımı sağlamış manüel işlemleri en az seviyeye getirmiştir. Kağıt atık oluşturmada etkin çözüme ulaştıran e-belgelerin birer veri olduğunu bilmemiz, gelecekte veri atığı sorunu oluşturabileceğini, problemlerin önceden tespit ve önlem alınmasını planlanmalıdır. SMMM meslek mensupları İnteraktif uygulamaların kamu ve özel sektör işleyişlerine çok çabuk adapte olmaktadır, mesleki alanda yaşanan teknoloji değişimi ve yeni uygulamalara gerek kendi mesleki birliklerinin eğitimlerine katılarak gerekse özel sektör yazılımları temin ederek gelişimlerine devam etmektedir. Gelecekte finansal verinin analisti görevini üstelenecek olan SMMM meslek mensuplarının Gelir İdaresi Başkanlığı'nın yürüttüğü tüm yeni ve dönüşümü yapılacak uygulamalarında etkin görevlendirilmesi sistemin gelişiminde olumlu katkı sağlayacaktır. (Tektüfekçi, F. (2019).

Bu çalışmada Muhtasar Beyanname ile Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin tek bir beyanname ile düzenlenmesi olan MUHSGK uygulamasının odak grup görüşmesi yöntemi kullanılarak ilgili taraflar ekseninde sağlanan fayda, yaşanan aksaklıklar tespit edilip, uygulamanın verimliliğine yönelik öneriler oluşturmak amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHTASAR BEYANNAME KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1.Muhtasar Kelime Anlamı

Türkçede Arapça kökenli bir kelime olarak yer alan “muhtasar” sözcüğü Türk Dil Kurumu içerisinde kelime anlamı ‘kısaltılmış olan’ şeklinde kullanılmaktadır. (<https://sozluk.gov.tr/>) Muhtasar anlam açısından pek çok farklı şekilde değerlendirilebilen bir sözcüktür. Kısaltılmış olan, ayrıntılı olmayan, derli toplu ve öz, gösteriş ve tantanadan uzak, gösterişsiz, büyük kitapların tekrarları ve ayrıntılı kısımları çıkartılarak kısaltılmış hali, kısa tutma, özetleme anlamlarında kullanılmaktadır. (<https://www.etimolojiturkce.com/>)

1.2.Muhtasar Beyanname Nedir Ve Tarihçesi

Muhtasar beyanname gelir vergisi beyanlarından biridir. Muhtasar beyanname, işverenler veya vergi tevkifatı yapan diğer kimseler (Vergi Sorumluları) tarafından kesilen vergilerin matrahları ile birlikte, toplu olarak vergi dairesine bildirilmesine mahsustur (GVKmd.84).

Muhtasar beyanname de vergi tevkifat yönteminin uygulanması muhtasar beyannamenin kullanımı ile ilgili süreci Türk Vergi Sisteminde tevkifat uygulamasının başlangıcı ile değerlendirebiliriz. Vergiyi kaynağında kesinti yaparak tahsil süreci olan vergi tevkifatı ilk olarak 1926 yılında 755 sayılı “Kazanç Vergisi Kanunu” ile başlanmıştır. Tevkifat yöntemi, 755 sayılı “Kazanç Vergisi Kanunu’nda yalnızca ücret gelirleri için öngörülmüştür.

755 sayılı kanunu değiştiren 22.03.1934 tarih ve 2395 sayılı yeni “Kazanç Vergisi Kanunu” ile tevkifat uygulaması sadece ücretliler ile sınırlı kalmayıp kapsam genişletilmiştir (Doğrusöz, A. B. 1992) .

3.06.1949 tarihinde kabul edilen 5421 sayılı “Gelir Vergisi Kanunu” ile tevkifat yönteminin kapsamı daha da genişletilmiş ve belirginleşmiş, konu ayrı bir bölüm halinde düzenlenmiştir. 5421 sayılı kanun, 31.12.1960 tarih ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile kaldırılmış ve tevkifat yöntemi de yeni kanunda daha da geniş biçimde düzenlenmiştir (Doğrusöz, A. B. 1992) .

10.06.1949 tarih ve 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda sadece dar mükellef kurumlarda tevkifat uygulamasına yer verilmiştir. Ancak bu durum 21.06.2006 tarih ve

5520 sayılı yeni Kurumlar Vergisi Kanununda düzeltilmiş ve tam mükellef kurum kazançlarından da yapılacak tevkifat yeni Kurumlar Vergisi Kanunu içerisinde yer almıştır.

Türk Vergi Sisteminde tevkifat uygulamasına yer verilen bir diğer kanun 08.06.1959 tarih ve 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'dur. Esas olarak beyan sisteminin geçerli olduğu Veraset ve İntikal Vergisi'nde de tevkifat uygulaması oldukça geniş biçimde yer almaktadır.

Türk Vergi Sistemi'nde tevkifat uygulaması sadece dolaysız vergilerde değil aynı zamanda dolaylı vergilerde de yer almaktadır. İlk olarak 21.07.1985 tarihinde, 15 nolu KDVG ile yurtdışından sağlanan hizmetlerde uygulanmaya başlanmıştır. Daha sonra 21.03.1986 tarihinde GVK'nın 18. maddesine giren işlerde ve 16.12.1988 tarihinde 30 nolu KDVG ile de kiralama ve reklam verme işlemlerinde sorumluluk uygulaması kapsamında tevkifat yapılmaya başlanmıştır.

Tevkifat uygulaması 1996 yılında hurda metal teslimleri ile tekstil ve konfeksiyon sektöründeki fason imalatına da getirilmiştir. Daha sonra bunları hurda plastik malzeme, atık kağıt ve hurda cam teslimleri izlemiştir. 1998 yılında, sınır ticareti kapsamında vergisiz getirilen akaryakıtın yurt içinde satılması işleminde taşımacılar tarafından vergi beyan edilmediği tespit edildiğinden, bu tür akaryakıt satışlarında da KDV tevkifatı yapılması öngörülmüştür. Diğer taraftan 2004 tarihinden itibaren hurda metal, hurda ve atık plastik, kağıt ve cam teslimleri. 01.08.2005 tarihinden itibaren külçe bakır teslimleri tevkifat kapsamına alınmış ve 01.12.2005 tarihinden itibaren bunun yansıra bakırdan mamul diğer mallar da dahil edilmiştir. Daha sonra işgücü hizmetleri de KDV tevkifatı uygulanacak işler kapsamına dahil edilmiştir. Zaman içerisinde günün şartlarına göre çeşitli düzenlemelerle kapsam değiştirilmektedir.

Türk Vergi Sisteminde tevkifat yönteminin uygulandığı bir diğer kanun da Damga Vergisi Kanunudur. 11.07.1964 tarih ve 488 sayılı damga vergisi kanununun 19. maddesinde istihkaktan kesinti suretiyle ödeme şekli düzenlenmiştir.

Türk Vergi Siteminde GVK'nın 94 - 98. maddelerinde, 01.01.2006 tarihinde yürürlüğe giren 5281 sayılı kanun ile GVK'ya eklenen geçici 67. maddede, tam mükellef kurumlar için 5520 sayılı KVK'nın 15. maddesinde "vergi kesintisi" ve dar mükellef

kurumlar için aynı kanununun 30. maddesinde “dar mükellefiyette vergi kesintisi” başlıkları altında düzenlenmiştir.

03 Mart 2005’te zorunlu hale getirilen e-beyanname veraset ve intikal vergisi hariç, beyanname verilmesi zorunlu olan tüm vergilerde uygulanmaktadır (GİB, 2007: 13-21). Uygulama, tam otomasyona geçmiş vergi dairelerine bağlı vergi mükellefleri, bu vergi mükelleflerinin beyanname ile beyan edilen vergileri için geçerlidir . 2006 yılında Türkiye’de toplam 448 Vergi Dairesinin tamamında resmi olarak tam otomasyona geçilmiştir (<https://www.resmigazete.gov.tr/>).

Muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin birleştirilerek verilmesi uygulaması pilot uygulama 1 Haziran 2017 tarihinde Kırşehir’de, 1 Ocak 2018’de Amasya, Bartın Ve Çankırı illerinde başlanmıştır.

Türkiye genelinde Muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin birleştirilerek verilmesi uygulaması 1 Temmuz 2019 tarihi itibarıyla başlamış bulunmaktadır (Kurt, S., & Kurt, S. M. (2019).

1.3.Muhtasar Beyanname Çeşitleri

Elektronik ortamda e-beyanname ile alınan Muhtasar Beyannamenin çeşitleri şöyledir.

MUH: Gelir Vergisi Kanunu 30.Madde ve Kurumlar Vergisi Kanunu 15. Madde kapsamında verilen beyanname dir.

MUH67: Gelir Vergisi Kanunu Geçici 67 Maddesi gereği;

Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Araçlarına ilişkin Aktarım Bildirimi veya Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Araçlarının Fiziken Teslim Edilmesi/ Aktarılmasına n Aktarım Bildirimi vermek zorunda olan

Tam Mükellef Kurumlar; Dar mükellef Kurumlar, Tam Mükellef Gerçek kişi; Dar Mükellef Gerçek kişi; Diğer kişilerin verdiği beyanname dir.

MUH67EK : Yukarıda açıklanan MUH67 beyannamesinin eki olarak olayın özelliğine göre

Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Araçlarına ilişkin Aktarım Bildirimi veya Menkul Kıymet ve Diğer Sermaye Piyasası Araçlarının Fiziken Teslim Edilmesi/

Aktarılmasına n Aktarım Bildirim doldurulur. MUH67 de hangi buton (kutu) işaretlenmiş ise o butona ait liste eklenerek gönderilir.

MUHGVK281: Bankalar tarafından isteğe bağlı olarak ,Merkezlerinin Büyük Mükellefler Vergi Dairesinin Mükellefi olmak koşuluyla .Gelir Vergisi 281 Genel Tebliğ kapsamında verilmektedir. Şubeler itibariyle verilir , Gelir İdaresi Başkanlığı tüm şube beyannamelerini birleştirerek merkez beyannamesini oluşturur tek tahakkuk fişi keser (www.asmmmo.org.tr).

1.4.Muhtasar Beyanname Mükellefleri

Hangi mükelleflerin vergi tevkifatı yapacağı GVK 94. maddesinde sayılmıştır. Buna göre;

- Kamu idare ve müesseseleri,
- İktisadî kamu müesseseleri,
- Sair kurumlar,
- Ticaret şirketleri,
- İş ortaklıkları,
- Dernekler,
- Vakıflar,
- Dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri,
- Kooperatifler,
- Yatırım fonu yönetenler,
- Gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı,
- Zirai kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler,

yine GVK 94. maddesinde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar. (<https://www.asmmmo.org.tr/>)

Tablo 1:Muhtasar Beyanname İle Yapılan Bildirimler

MUHSGK (Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi) Kodları		
(Güncelleme Tarihi: 18/03/2021 – 16:28)		
Kod	Grup	Açıklama
11	Ücret	Asgari Ücretli(GVK Md. 94/1)
12	Ücret	Diğer Ücretler ile Ücret Sayılan Ödemeler (GVK Md. 94/1)
13	Ücret	Kıdem Tazminatı
14	Ücret	Huzur Hakkı
15	Ücret	İhbar Tazminatı
16	Ücret	Yer altı ve Yer Üstü Maden İşçileri
17	Ücret	4691 Sayılı Kanun Kapsamı
18	Ücret	Döner Sermaye/Performans/Ek Ders Odemesi/Ek ödeme/Kayyum-Bilirkişi ödemesi/Diğer
19	Ücret	Gemi Çalışanları/Dar Mükellef Kurumların İrtibat Büroları/Apartman Kapıcıları
20	Ücret	4691 sayılı kanun kapsamında çalışan işverenler/Muhtarlar/Elçiliklerde Çalışan Personel/GVK23/11 Kapsamında Çalışanlar/Diğer
21	Serbest Meslek	18 inci Madde Kapsamına Giren Ödemeler (GVK Md. 94/2-a)
22	Serbest Meslek	Diğer Serbest Meslek Kazancı Ödemeleri (GVK Md. 94/2-b)
23	Serbest Meslek	Sinai Mülkiyet Hakkı (KVK Md.5/b)
31	Yıllara Yaygın İnşaat	Birden Fazla Takvim Yılına Yaygın İnşaat ve Onarım İşleri Dolayısıyla Yapılan Hakediş Ödemeleri (GVK Md. 94/3)
32	Yıllara Yaygın İnşaat	Birden Fazla Takvim Yılına Yaygın İnşaat ve Onarım İşleri İle Uğraşan Kurumlara Yapılan Hakediş Ödemeleri (KVK Md. 15/1-a)
41	Kira	70 inci Maddede Yazılı Mal ve Hakların Kiralanması Karşılığı Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/5)
42	Kira	Kooperatiflere Ait Taşınmazların Kiralanması Karşılığı Yapılan Ödemeler (KVK Md. 15/1-b)
43	Kira	Sinai Mülkiyet Hakkı (KVK Md .5/b) kiralaması
52	Yatırım Fonu Veya Ort. Kazançları	Men. Kıy. Yatırım Fonu ile Ort. Portföy Kazançları (GVK Geç. Md. 67/8)
53	Yatırım Fonu Veya Ort. Kazançları	Altın ve Kıymetli Madenlere Dayalı Yatırım Fonu veya Ort. Portföy Kazançları (KVK Md. 15/3)

54	Yatırım Fonu Veya Ort. Kazançları	Girişim Sermayesi Yatırım Fonu veya Ort. Kazançları (KVK Md. 15/3)
55	Yatırım Fonu Veya Ort. Kazançları	Gayrimenkul Yatırım Fonu veya Ort. Kazançları (KVK Md. 15/3)
56	Yatırım Fonu Veya Ort. Kazançları	Konut Finansmanı Fonu ile Varlık Finansmanı Fonu Kazançları (GVK Geç. Md. 67/8)
61	Kurumların Dağıttıkları Kar Payları	Tam Mükellef Kurumlar Tarafından, Tam Mükellef Gerçek Kişilere, Gelir ve Kurumlar Vergisi Mükellefi Olmayanlara ve Gelir Vergisinden Muaf Olanlara Dağıtılan 75 inci Maddenin (1), (2) ve (3) Numaralı Bentlerinde Sayılan Kar Payları (GVK Md. 94/6-b-i)
62	Kurumların Dağıttıkları Kar Payları	Tam Mükellef Kurumlar Tarafından Dar Mükellef Gerçek Kişilere ve Gelir Vergisinden Muaf Olan Dar Mükelleflere Dağıtılan 75 inci Maddenin (1), (2) ve (3) Numaralı Bentlerinde Sayılan Kar Payları (GVK Md. 94/6-b-ii)
65	Kurumların Dağıttıkları Kar Payları	Vergiden Muaf Olan Kurumlara Dağıtılan 75 inci Maddenin (1), (2) ve (3) Numaralı Bentlerinde Sayılan Kar Payları (KVK Md. 15/2)
71	Yat. İnd.	Yatırım İndiriminden Yararlanan Kazançlar (GVK Geç. Md. 61)
81	Her Nevi Tahvil Faizleri	Her Nevi Tahvil ve Hazine Bonusu Faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi, Özelleştirme İdaresince Çıkarılan Menkul Kıymetler ve Varlık Kiralama Şirketleri Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikalarından Sağlanan Gelirler (GVK Md. 94/7)
82	Her Nevi Tahvil Faizleri	Her Nevi Tahvil ve Hazine Bonusu Faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi, Özelleştirme İdaresince Çıkarılan Menkul Kıymetler ve Varlık Kiralama Şirketleri Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikalarından Sağlanan Gelirler (GVK Geç. Md. 67/2)
83	Her Nevi Tahvil Faizleri	Her Nevi Tahvil ve Hazine Bonusu Faizleri ile Toplu Konut İdaresi, 4749 Sayılı Kanuna Göre Kurulan Varlık Kiralama Şirketleri, Özelleştirme İdaresince Çıkarılan Menkul Kıymetler ve Varlık Kiralama Şirketleri Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikalarından Sağlanan Gelirler (KVK Md.15/1-c)
91	Zirai Mahsuller ve Hizmetler	Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilerek Satın Alınan Hayvanlar ve Bunların Mahsulleri ile Kara ve Su Avcılığı Mahsulleri İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-a-i)
92	Zirai Mahsuller ve Hizmetler	Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilmeksizin Satın Alınan Hayvanlar ve Bunların Mahsulleri ile Kara ve Su Avcılığı Mahsulleri İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-a-ii)
93	Zirai Mahsuller ve Hizmetler	Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilerek Satın Alınan Diğer Zirai Mahsuller İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-b-i) (***)
94	Zirai Mahsuller ve Hizmetler	Ticaret Borsalarında Tescil Ettirilmeksizin Satın Alınan Diğer Zirai Mahsuller İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-b-ii) (***)
95	Zirai Mahsuller ve Hizmetler	Zirai Faaliyet Kapsamında İfa Edilen Orman İdaresine veya Orman İdaresine Karşı Taahhütte Bulunan Kurumlara Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-c-i)
96	Zirai Mahsuller ve Hizmetler	Zirai Faaliyet Kapsamında İfa Edilen Diğer Hizmetler İçin Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/11-c-ii)
97	Zirai Mahsuller ve Hizmetler	Destek Ödemeleri (GVK Md.94/11-aii; bii)
101	Mevduat Faizleri	TL Mevduat Hesaplarına Yürütülen Faizler (GVK Geç. Md. 67/4)
102	Mevduat Faizleri	Döviz Tevdiat Hesaplarına Yürütülen Faizler ile Katılım Bankalarının Döviz Katılma Hesaplarına Ödenen Kar Payları (GVK Geç. Md. 67/4)
103	Mevduat Faizleri	Aralık Ayında Tahakkuk Ettirilen Mevduat Faizleri (GVK Geçici Md. 67/4 ve Md. 98)
111	Faizsiz Olarak Kredi Verenlere Ödenen Kar Payları	Faizsiz Olarak Kredi Verenlere Ödenen Kar Payları ile Kar ve Zarar Ortaklığı Belgesi ve Katılım Bankalarının Kar ve Zarara Katılma Hesabı Karşılığında Ödenen Kar Payları (GVK Geç. Md. 67/4)
121	Repo	Repo Gelirleri (GVK Geç. Md. 67/4)

131	BES ve Diğer Şahıs Sigorta Şirketleri Tarafından Yapılan Ödemeler	GVK' nın 75/15 inci Maddesinin (a) Alt Bendinde Yer Alan İrat Tutarları (GVK Md. 94/15-a)
132	BES ve Diğer Şahıs Sigorta Şirketleri Tarafından Yapılan Ödemeler	GVK' nın 75/15 inci Maddesinin (b) Alt Bendinde Yer Alan İrat Tutarları (GVK Md. 94/15-b)
133	BES ve Diğer Şahıs Sigorta Şirketleri Tarafından Yapılan Ödemeler	GVK' nın 75/16 ıncı Maddesinin (a) Alt Bendinde Yer Alan İrat Tutarı (GVK Md. 94/16-a)
134	BES ve Diğer Şahıs Sigorta Şirketleri Tarafından Yapılan Ödemeler	GVK' nın 75/16 ıncı Maddesinin (b) Alt Bendinde Yer Alan İrat Tutarı (GVK Md. 94/16-b)
135	BES ve Diğer Şahıs Sigorta Şirketleri Tarafından Yapılan Ödemeler	GVK' nın 75/16 ıncı Maddesinin (c) Alt Bendinde Yer Alan İrat Tutarı (GVK Md. 94/16-c)
136	BES ve Diğer Şahıs Sigorta Şirketleri Tarafından Yapılan Ödemeler	GVK' nın 75/16 inci Maddesinin (c) Alt Bendinde Yer Alan Ödemeler (GVK Md. 94/16-c)
137	İnternet Ortamında Verilen Reklam Hizmetleri	İnternet ortamında verilen reklam hizmetlerine ilişkin ödemeler (GVK Md. 94/18)
138	İnternet Ortamında Verilen Reklam Hizmetleri	İnternet ortamında verilen reklam hizmetlerine aracılık edenlere yapılan ödemeler (GVK Md. 94/18)
139	İnternet Ortamında Verilen Reklam Hizmetleri	İnternet ortamında verilen reklam hizmetlerine ilişkin ödemeler (KVK Md. 15/1-ğ)
140	İnternet Ortamında Verilen Reklam Hizmetleri	İnternet ortamında verilen reklam hizmetlerine aracılık edenlere yapılan ödemeler (KVK Md. 15/1-ğ)
141	Diğer Ödemeler	Telif ve Patent Hakları Satışı Dolayısıyla Dar Mükellefiyete Tabi Olanlara Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/4)
142	Diğer Ödemeler	Başbayiler Hariç Olmak Üzere 14/03/2007 Tarihli ve 5602 Sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Tanımlanan Şans Oyunlarına İlişkin Olarak; Bilet, Kupon ve benzerlerini Satanlara, Düzenlenen Her Türlü Bahis ve Şans Oyunlarının Oynatılmasına Aracılık Edenlere, Diğer Kişilerce Çıkarılan Bu Nitelikteki Biletleri Satanlara Yapılan Komisyon, Prim ve Benzeri Ödemelerden (GVK Md. 94/10-a) (KVK Md. 15/1-g)
143	Diğer Ödemeler	4077 s. Kanuna Göre Kapı Kapı Dolaşmak Suretiyle Tüketicilere Satanlara Yapılan Komisyon, Prim vb. Ödemeler (GVK Md. 94/10-b)
144	Diğer Ödemeler	PTT Acenteliği Yapanlara Bu Faaliyetleri Nedeniyle Ödenen Komisyon Bedeli (GVK Md. 94/12)
145	Diğer Ödemeler	Esnaf Muaflığından Yararlananlara Mal ve Hizmet Alımları Karşılığında Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/13-a, c, d)
146	Diğer Ödemeler	Esnaf Muaflığından Yararlananlara Hurda Mal Alımları Karşılığında Yapılan Ödemeler (GVK Md. 94/13-b)
147	Diğer Ödemeler	Esnaf muaflığından yararlananlara ihtiyaç fazlası elektrik enerjisi alımları karşılığı yapılan ödemeler (94/13-ç)
148	Diğer Ödemeler	Esnaf muaflığından yararlananlara internet ve benzeri ortamlar üzerinden yapılan satışlar karşılığı yapılan ödemeler (GVK md. 9/10)

151		DİĞERLERİ
221	KVK 30 MGYÖ – Yıllara Yaygın İnşaat	Dar Mükellef Kurumlara Birden Fazla Takvim Yılına Yaygın İnşaat ve Onarım İşleri İle İlgili Olarak Yapılan Hakediş Ödemeleri (KVK Md. 30/1-a)
231	KVK 30 MGYÖ – Serbest Meslek	Petrol Arama Faaliyetleri İçin Yapılan Serbest Meslek Kazancı Ödemeleri (KVK Md. 30/1-b)
232	KVK 30 MGYÖ – Serbest Meslek	Diğer Serbest Meslek Kazancı Ödemeleri (KVK Md. 30/1-b)
233	KVK 30 ÖDM – Serbest Meslek	KVK 30 /smk Sınai Mülkiyet Hakkı (KVK Md.5/b)
241	KVK 30 MGYÖ – Gayrimenkul Sermaye İratları	Finansal Kiralama Kapsamındaki Gayrimenkul Sermaye İratları (KVK Md. 30/1-c)
242	KVK 30 MGYÖ – Gayrimenkul Sermaye İratları	Diğer Gayrimenkul Sermaye İratları (KVK Md. 30/1-c)
243	KVK 30 ÖDM – Gayrimenkul Sermaye İratları	KVK 30 / Sınai Mülkiyet Hakkı (KVK Md.5/b) kiralaması
251	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	Her Nevi Tahvil ve Hazine Bonusu Faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Özelleştirme İdaresi, Özelleştirme İdaresince Çıkarılan Menkul Kıymetler ve Varlık Kiralama Şirketleri Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikalarından Sağlanan Gelirler (KVK Md. 30/1-ç)
252	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	Her Nevi Tahvil ve Hazine Bonusu Faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi, Özelleştirme İdaresince Çıkarılan Menkul Kıymetler ve Varlık Kiralama Şirketleri Tarafından İhraç Edilen Kira Sertifikalarından Sağlanan Gelirler (GVK Geç. Md. 67/2)
253	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	Mevduat Faizleri (GVK Geç. Md. 67/4)
254	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	Faizsiz Olarak Kredi Verenlere Ödenen Kar Payları ile Kar ve Zarar Ortaklığı Belgesi ve Katılım Bankalarının Kar ve Zarara Katılma Hesabı Karşılığında Ödenen Kar Payları (GVK Geç. Md. 67/4)
256	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	GVK’ nun 75/10 uncu Maddesinde Yazılı Menkul Sermaye İratları (KVK Md. 30/1-ç)
257	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	Repo Gelirleri (GVK Geç. Md. 67/4)
258	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	Diğer Menkul Sermaye İratları
262	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	2009/14593 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Madde 1/(5-a)’ ya Göre Ödenecek Alacak Faizleri
263	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	2009/14593 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Madde 1/(5-b)’ ye Göre Ödenecek Alacak Faizleri
264	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	2009/14593 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Madde 1/(5-c)’ ye Göre Ödenecek Vade Farkları
265	KVK 30 MGYÖ – Kar Payları Hariç Menkul Sermaye İratları	2009/14593 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Madde 1/(5/ç)’ ye Göre Ödenecek Diğer Alacak Faizleri
271	KVK 30 MGYÖ – Kurumların Dağıttıkları Kar Payları	Tam Mükellef Kurumlar Tarafından, Dar Mükellef Kurumlara veya Kurumlar Vergisinden Muaf Olan Dar Mükelleflere Dağıtılan GVK’ nun 75 inci Maddesinin (1), (2) ve (3) Numaralı Bentlerinde Sayılan Kar Payları (KVK Md. 30/3)

272	KVK 30 MGYÖ – Kurumların Dağıttıkları Kar Payları	Dar Mükellef Kurumlarca Ana Merkeze Aktarılan Tutarlar (KVK Md. 30/6)
279	KVK 30 ÖDM – İnternet Ortamında Verilen Reklam Hizmetleri	İnternet ortamında verilen reklam hizmetlerine ilişkin ödemeler (KVK Md. 30/1-d)
280	KVK 30 ÖDM – İnternet Ortamında Verilen Reklam Hizmetleri	İnternet ortamında verilen reklam hizmetlerine aracılık edenlere yapılan ödemeler (KVK Md. 30/1-d)
281	KVK 30 MGYÖ – Diğer Ödemeler	Gayrimaddi Hakların Satışı, Devir ve Temlik Karşılığında Ödenen Bedeller (KVK Md. 30/2)
282	KVK 30 MGYÖ – Diğer Ödemeler	Yetkili Makamların İzni İle Açılan Sergi ve Panayıralarda Yapılan Ticari Faaliyetlerden Elde Edilen Kazançlar (KVK Md. 30/5)
283	KVK 30 MGYÖ – Diğer Ödemeler	Bakanlar Kurulunca İlan Edilen Ülkelerde Yerleşik Olanlara Veya Faaliyet Gösterenlere Yapılan Ödemeler (KVK Md. 30/7)
284		DİĞERLERİ
301	Damga Vergisi Kanununa göre yapılan ödemelerle ilgili kağıtlar	Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar
302	Damga Vergisi Kanununa göre yapılan ödemelerle ilgili kağıtlar	Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar
303	Damga Vergisi Kanununa göre yapılan ödemelerle ilgili kağıtlar	Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler

1.5.Muhtasar Beyanname Özellikleri

Muhtasar beyanname ile yapılan vergi yönteminde tevkiyat usulü kullanılmaktadır. Stopaj usulü olarak da kullandığımız bu usul vergi literatüründe “vergiyi kaynakta tutmak”, vergiyi kaynağında tahsil etmek” anlamındadır (Tuncer, S. (1954).

Türk vergi sisteminde beyan esaslı geçerlidir, vergilendirmede beyanın tarafları devlet ve mükelleftir, tevkiyat yönteminde ise, vergi tahsilinde taraflara bir üçüncü şahıs olarak vergi sorumlusu katılmaktadır.

Muhtasar beyanname ile bildirim yapılan kazançlardaki vergi ile, vergi yönetiminde hazineye en hızlı vergi tahsilatı yapılmaktadır. Muhtasar beyanname düzenlemenin lehinde olan görüşler idare açısından ve mükellefler açısından olmak üzere iki ayrı başlık altında değerlendirilebilir.

1.5.1.İdare Açısından Yararları

Bu bölümde uygulamanın yararları sadece idare açısından değerlendirilmiştir.

1.5.1.1.Tahsilatta Sürat Sağlanması

Muhtasar beyannamede tahsilat yöntemi olan Tevkifat, “kazandıkça öde” ilkesinin bir uygulamasıdır. Bu yöntemde, vergiye tabi gelir doğduğu anda sahibinin eline geçmeden vergilendirilmektedir. Bu nedenle yöntem vergi borcunun geciktirilmeden ödenmesini sağlar (Tuncer, S. (1954).

Beyan esasının geçerli olduğu bir sistemde, enflasyonist dönemlerde gelirin elde edilmesi ve verginin türüne göre tarh, tahakkuk ve tahsil sürecinin uzun olması sonucu devlet reel olarak gelir kaybına uğramaktadır. Tevkifat usulü kullanılması gelirin doğumu ile vergilendirilmesi arasındaki süreyi kısaltarak tahsilatta sürat sağlamaktadır (Tuncer, S. (1954).

1.5.1.2.Vergi Kaybını Önlemesi

Muhtasar beyanname ile bildirimleri yapılan kazançlardaki vergi tevkifatı uygulamasının vergi kayıp ve kaçaklarının azaltılmasında etkinliği söz konusudur. Uygulama gereği tevkifat yapmaya mecbur tutulan kimse asıl mükellef olmadığı için vergi kaçırmasında bir menfaati yoktur. Aksine böyle bir durumda sorumluluğu söz konusu olduğundan ceza ile karşılaşabilecektir. Tevkifat uygulamasında sorumlu tutulan kişinin, gerçek usulde vergilendirilen bir mükellef olması durumunda, verginin tam olarak kesilip ödenmesinde yaptığı ödemeleri gider olarak gösterebilmesi açısından menfaatine de olacaktır (Tuncer, S. (1954).

Tevkifat uygulamasının vergi kaybını önleme fonksiyonu özellikle tevkifat oranlarının düşük olması durumunda işlerlik kazanmaktadır. Anlaşmaların genellikle net gelir üzerinden yapılmasından dolayı tevkif edilen vergi, ödemeyi yapan diğer bir ifade ile sorumlu üzerinde kalmaktadır. Böyle bir anlaşmanın varlığı halinde tevkifat oranının düşük olması ödemeyi yapanın katlanacağı verginin de düşük olması anlamını taşımaktadır. Bu durumda ödemeyi yapanın defter kayıt ve belgelerinin gerçek durumu yansıtması beklenebilir. Çünkü ödemeyi yapanın tevkif ettiği ve üzerinde kalan vergi yükü, yaptığı ödemeyi kayıtlarına yansıtılmasından sağlayacağı kazançtan daha düşük olacaktır. Dolayısıyla defter kayıtları gerçekten yaptığı ödemeleri gösterecektir. Gerek ödemeyi yapanın gider kayıtlarından gerekse sorumlu sıfatıyla yaptıkları ödemeler dolayısıyla tevkif ettikleri vergiler dolayısıyla verdikleri beyannamelerden, mükelleflerin

beyan dışı bıraktıkları gelirleri çapraz denetim yoluyla saptamak mümkün olduğu için geliri elde eden kişinin de bu gelirini yıllık beyanlarına yansıtması üzerinde zorlayıcı bir etkisi olacaktır (Kılıç, S. (2009).

1.5.1.3.Vergi İdaresinin İşini Kolaylaştırması

Tevkifat yönteminde devlet verginin tarhı ve ödenmesi ile ilgili yükümlülüklerini gerçek veya tüzel kişilere bırakmaktadır. Böylece devlet çok sayıda kişiyle muhatap olmak yerine sadece işverenle muhatap olmakta ve işini kolaylaştırabilmektedir (Ejder, H. L. (2004).

Böyle bir uygulama ile çok sayıda yükümlülere ait verginin muhtasar beyannamede toplanması vergi idaresinin işinin kolaylaştırdığı gibi vergi yükünün yükümlülerce daha az hissedilmesi olanağını sağlayacaktır. Tevkifat uygulaması sonucu vergi idaresi ile mükellefler arası ilişki en aza indirilmiş olmaktadır (Doğrusöz, A. B. (1992).

Dar mükelleflerde tevkifat uygulaması idarenin iş yükü üzerinde önemli ölçüde etkili olmaktadır. Bir çok gelir unsuruna ilişkin tevkifatın dar mükellefe kazanç ve irat sağlayanlar tarafından yapılarak vergi idaresine yatırılması, dar mükellef kurumun vergi mevzuatına hakim olmaması nedeniyle yapabileceği olası hataları ortadan kaldırmaktadır (Doğrusöz, A. B. (1992).

1.5.1.4.İdari Tasarruf Sağlaması

Muhtasar beyanname, Tevkifat usulüne göre vergilendirilen çok geniş bir mükellef kitlesinin adına düzenlenmektedir. Bankaya yatırılan mevduatlar karşılığı elde edilen faiz gelirlerinde olduğu gibi bazı gelir unsurlarını elde eden kişi sayısı çok fazla iken bu gelirleri sağlayanlar ise aksine sayılabilecek kadar azdır. Vergi idaresinin böyle bir durumda gelir elde eden bu kadar geniş bir kesimi tek tek takip etmesi oldukça masraflı olacaktır. Ancak bazı kişileri tevkifattan sorumlu tutarak bu masraflar en aza indirebilmektedir. Çünkü devlet, verginin tarh ve tahsilini sorumlu tuttuğu kişilere bedelsiz yaptırmakta, bu şekilde vergi tahsil masraflarını büyük ölçüde azaltmış olmaktadır (Kılıç, S. (2009).

Diğer taraftan tevkifat uygulaması ile hazırlanan muhtasar beyanname içerisindeki bildirimlere konu olan gelirlerin vergi kontrolü ve incelemesine daha az ihtiyaç duyulmakta dolayısıyla idarenin masrafını azaltmaktadır.

1.5.1.5.Hazine Alacağıın Güvence Altına Alınması

Muhtasar beyanname ile tevkifatı yapılan bildirim konu olan gelirler mükellefin eline geçmeden ödemeyi yapanlarca kesildiği ve mükellef adına ilgili vergi dairesine yatırıldığından, bu yönüyle hazine alacağını güvence altına alan bir işlev görmektedir (Doğrusöz, A. B. (1992)).

1.5.2.Mükellef Açısından Yararları

Bu bölümde uygulamanın yararları sadece mükellef açısından dikkate alınmıştır.

1.5.2.1.İdari Yükümlülükten Kurtulma

Vergilemede başarı sağlamanın en önemli faktörlerinden biri hiç şüphesiz vergi mevzuatının basit ve mükellefler tarafından kolayca anlaşılır olmasıdır. Bir çok vergi direnci, hileli vergi ya da mükellefin vergiye karşı kötü yönde uyumsuzluğu, karmaşık ve çok geliştirilmiş tekniklere dayalı vergi yükümlülüklerinin sonucudur (Schmölders, G. (1980)).

Ancak muhtasar beyanname ile yapılan vergi yönetiminde tevkifat uygulamasının özellikle nihai bir vergileme tekniği olarak kullanılması durumunda mükellefler ayrı bir vergi beyanamesi ile vergi hesaplamazlar ve diğer belge düzenine ilişkin hükümlere uymalarına gerek kalmaz.

1.5.2.2.Vergi Yükünün Daha Az Hissedilmesi

Muhtasar beyanamedeki vergi usulü olan tevkifat yöntemi gerek nihai bir vergileme tekniği olarak gerekse önceden tarh yöntemi olarak kullanılması durumunda mükelleflerin vergi yükünü daha az hissetmelerine neden olur.

Mükellefin gelirin e isabet eden vergi daha eline geçmeden ödendiği için mükellefin bunun yükünü hissetmesi, vergisini kendinin hesaplayıp vergi idaresine ödenmesine oranla daha azdır.

Öte yandan yıllık beyanname verilmesi durumunda da hesaplanan vergiden yıl içindeki gelirden tevkif edilen vergi mahsup edileceğinden, mükellefin ağır bir vergi borcu ile karşılaşması önlenmiş olunacaktır.

1.6.Muhtasar Beyanname Faydaları

Muhtasar beyanname ile yapılan bildirimlerde Vergi tevkifatının nedenleri çok çeşitli olmakla beraber genel olarak üç grupta toplanabilir. Bunlar;

1.6.1.Vergi Güvenlik Müessesesi Olması

Vergilemede güvenliği sağlamak mükelleflerin beyanlarının doğruluğunun kontrolü ile gerçekleştirilebilir. Ancak sayıca büyük rakamlara ulaşmış mükellef beyanlarının tümünün kontrol edilmesi mümkün değildir. Beyan esasına dayalı vergilerin başarısı, denetim kadar sistemin kendi içerisinde de kendini kontrol etmesine bağlıdır. Bu kontrol müesseseleri ile mükellefler, gerçek gelirlerini beyana zorlanmaktadır. Çünkü bu müesseseler çapraz kontrol yöntemine göre matrah farkını kendiliğinden ortaya koymaktadır. Tevkifat uygulaması çapraz kontrol yapmaya olarak vererek, bir vergi güvenlik müessesesi olarak bu şekilde kullanılabilir. Çünkü uygulama gereği tevkifat yapmaya mecbur tutulan kimse asıl mükellef olmadığı için vergi kaçırmada bir menfaati yoktur. Aksine böyle bir durumda sorumluluğu söz konusu olduğundan ceza ile karşılaşabilecektir (Doğrusöz, A. B. 1992).

1.6.2.Tahsilat Kolaylığı Sağlaması

Vergi tevkifatı uzun bir dönemdir belli gelir unsurlarında uygulanmakta olan bir tahsil yöntemidir. Ancak son zamanlarda vergi sistemi içerisinde hem gelir unsurları itibariyle hem de tahsil edilen tutar olarak geniş bir yer tutmaktadır. Bunda hiç şüphesiz tahsilatta sağladığı kolaylığın payı büyüktür. Özellikle maaş ve ücretlerin vergilendirilmesinde ve verginin tahsilinde sağladığı kolaylık bu bakımdan daha anlaşılır olmaktadır. Devlet verginin tarh ve tahsilinde çok sayıda maaş ve ücret geliri elde eden mükelleflerle muhatap olmak yerine bu işlemlerle ilgili olarak onlara bu geliri sağlayan işverenleri sorumlu tutarak verginin kolaylıkla tahsilini sağlamaktadır (Tuncer, S. (1954).

1.6.3.Vergileme Tekniği Olması

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 86. maddesinde gelirin toplanmayacağı haller düzenlenmiştir. Tevkifata tabi tutulmuş gelirlerin beyanı gerekmediği bu hallerde, tevkifat yöntemi vergileme tekniği olmaktadır. Tevkifata tabi tutulmuş olan gelirlerin beyan edilmesi halinde ise tevkifat yöntemi beyan esasını tamamlayıcı ön tarhiyat görevi görmektedir (Tuncer, S. (1954).

1.7.Muhtasar Beyannamedeki Tevkifat Kavramına Eleştiriler

Tevkifat yönteminin lehinde olduğu gibi aleyhinde olan görüşler de vardır. Bunlar;

- Artan oranlı vergilemeye imkan vermemesi,
- Uygulama alanının sınırlı olması,

Geçici bir tahsil usulü olması ve idareye ek külfetler getirmesi

Mükellefler arası eşitsizlik yaratması,

Vergi bilincinin gelişimini engellemesi ve demokratik bir yöntem olmaması, başlıkları altında değerlendirilebilir.

1.7.1.Artan Oranlı Vergilemeye İmkan Vermemesi

Tevkifat yönteminden amaç gelirin elde edildiği anda vergilemesi olduğu için vergi ancak o gelirle ilgili olarak hesaplanabilmektedir. Dolayısıyla mükelleflerin diğer gelir unsurlarını da katıp birlikte hesaplama imkanı yoktur. Bazı gelir unsurları yapılan tevkifat sonrası beyana tabi olmazlar. Hatta mükelleflerin başka gelirleri dolayısıyla beyanname vermeleri durumunda dahi bunlar beyanlara katılmaz. Ancak bu gelirlerin beyanlara katılması durumunda belki gelirler üst gelir dilime girecek ve böylece bu gelirlere artan oranlı tarife uygulanacaktı. Görülüyor ki tevkifat uygulanmış gelirlerin beyannamelelere dahil edilmemesi sonucu artan oranlı vergileme imkanı ortadan kalkabilmektedir (Tuncer, S. (1954).

Diğer taraftan tevkifata tabi tutulmuş bu gelirlerin beyannamelelere dahil edilmemesi vergi sisteminin üniter yapısına zarar vermenin yanı sıra artan oranlı vergileme yapılma imkanını ortadan kaldırmakta ve vergi yükünün oluşumunda gelir unsurlarını birlikte dikkate almayarak vergi yükünün adaletli dağılımını engellemektedir.

1.7.2.Uygulama Alanının Sınırlı Olması

Tevkifat yöntemi objektif bir usuldür. Bu bakımdan esas itibariyle ancak gelir unsurları yani randımanlar üzerinden alınan vergilere tatbik edilebilir. Bu usulün gelir vergisine uygulanabilmesi ancak sedüler vergilerde mümkündür. Tevkifat yönteminin tekniğinden kaynaklanan bu nedenlerle tüm gelir unsurlarını kapsayacak şekilde uygulamak mümkün değildir. Tevkifat, ödemeyi yapan tarafından gerçekleştirildiği için ödemeyi yapanların çoğunlukta olduğu gelir unsurlarında bunu uygulamak pek mümkün olmamakta ve yöntemin amaçlarıyla da çelişmektedir. Bu yüzden tevkifat yöntemi sınırlı olarak uygulanabilmektedir (Budak, T. (2006).

1.7.3.Geçici Bir Tahsil Usulü Olması ve İdareye Ek Külfetler Getirmesi

Tevkif usulünün eleştirilecek taraflarından biri de geçici bir tahsil usulü olabilmesidir. Her ne kadar mevcut vergi kanunları çerçevesinde ücretlerden tevkif yoluyla elde edilen vergiler kesin nitelikte ise de diğer gelirlerden kesilen vergiler bazı durumlarda iade edilebilmektedir. Tevkif edilen vergilerin mükelleflerin dönem sonunda

verdikleri beyannamelerde hesapladıkları vergilerden mahsubu sonucunda iade edilebilmeleri de mümkündür. Çünkü, daha önceki bölümlerde de ifade edildiği gibi tevkifat yöntemi mükelleflerin kişisel durumlarından ziyade gelirleri ile ilgilidir. Mükelleflerin kişisel durumları değerlendirilmez. Ancak dönem sonundaki beyanlarda bazı istisnalar sonucu gerçekte hesaplanan vergi tevkif edilen verginin altında kalmakta ve mükellef iade hakkı doğmaktadır. Böyle durumlarda tevkif edilen vergi geçici bir gelir niteliği taşır. Tevkif usulü ile elde edilen verginin “geçicilik niteliği” nedeniyle gerçek bir kamu geliri mi yoksa bir kısmının bir süre sonra iade edilmesi mi gerekeceği konusunda tereddütler oluşmaktadır. Bu husus kamu gelirlerinin tahmininde ve bütçenin yapılmasında güçlükler neden olur (Aliefendioğlu, Y. (1975).

Öte yandan tevkifat yönteminin lehinde görüşlerin açıklanmasında idarenin işini kolaylaştırdığı belirtilmişti. Ancak bu yöntem bir taraftan idarenin işini kolaylaştırmakta iken diğer yandan da bazı zorluklara neden olmaktadır. Çünkü bu yöntemle elde edilen vergi gelirleri “geçicilik niteliği” taşıdığı durumlarda mükellefler tarafından gelen iade ve mahsup talepleri vergi idaresine ayrı bir yük getirmektedir. Çünkü mükelleflerin dönem içi işlemleri, iade ve mahsup taleplerinin doğrultusunda idarece incelenecektir. Bu da idareye ek külfet getirmektedir.

1.7.4.Mükellefler Arası Eşitsizlik Yaratması

Verginin tevkif usulü ile alınması beyan usulüne göre adaletsizliğe neden olmaktadır. Bazı gelir sahiplerinin vergileri tevkif usulüne göre gelirin elde edildiği anda, bazı mükelleflerin vergilerini izleyen takvim yılında ödeme olanağına sahip olmaları vergilemede eşitlik ilkesinin bozulmasına neden olmaktadır. Örneğin ücret geliri elde eden mükellefler vergilerini gelirin elde edildiği yılda ve aylık olarak öderlerken beyanname usulüne tabi mükellefler vergilerini gelirin elde edildiği yılı izleyen yılda ödemektedirler. Bu durum beyanname usulüne tabi mükelleflerin ücretlilere göre, fiyatlar genel düzeyindeki artış ve ödeme süresinin uzun olması dolayısıyla da yıllık faiz haddi kadar bir maddi çıkar sağlanmasına neden olmaktadır. Her ne kadar bu durum geçici vergi uygulamaları ile giderilmeye çalışılsa da tevkif yoluyla vergilendirilen mükellefler beyanname usulüne göre vergi ödeyen mükelleflere nazaran bu gibi eşitsizliklere maruz kalabilmektedirler (Doğrusöz, A. B. 1992).

1.7.5.Vergi Bilincinin Gelişmesini Engellemesi ve Demokratik Yöntem Olmaması

Tevkifat suretiyle vergilendirme her şeyden önce gerçek vergi yükümlüsünde olması gereken mükellefiyet bilincini yok ettiğinden vergilendirmenin vatandaşlık hakkı olduğu da zaman içinde unutulmaktadır. Verginin tevkifat yoluyla alınması halinde zaman içerisinde kendisinden tevkif suretiyle vergi alınan kişi vergisel ödevlerinin önemini ve ciddiyetini düşünemez hale gelir (Seviğ, V. 2005).

Tevkifat yöntemi, vergilendirmede gerçek anlamda vergi mükellefi olan kişinin bazen beyanla ilgili haklarının kısıtlanmasına, bazı hallerde de beyan dışı kalmasına neden olabilmektedir. Çünkü tevkifat yoluyla yapılan vergilendirmenin nihai vergilendirme şekline dönüşmesi halinde, tevkifat konusu geliri elde edenlerin vergi idaresi ile ilişkisi kesilmekte, vergi hukuku açısından vergi sorumlusu olarak tanımlananlar alacaklı vergi dairesine muhatap olmaktadır. Böyle bir durumda kendilerinden tevkifat yoluyla vergi alınanların mevcut vergi kanunları çerçevesinde kendilerine sağlanan belli indirim ve matrah tespit etme haklarından yararlanma imkanı kalmamaktadır (Seviğ, V. 2005).

İKİNCİ BÖLÜM

MUHSGK UYGULAMASI

2.1.MUHSGK Beyannamesi Uygulaması ve Tarihçesi

6728 sayılı Kanun ile yapılan düzenleme ile birlikte yürürlüğe giren Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi, vergi kanunlarına göre verilmesi gereken muhtasar beyanname ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek, kesilen vergilerin matrahlarıyla birlikte sigortalının sigorta primleri ve kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarının bildirilmesini içeren yeni bir beyanname dir. MUHSGK iki ayrı beyannamenin tek beyanname haline dönüşmesidir (Kurt, S., & Kurt, S. M. (2019).

Hazine ve Mali Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına Muhtasar beyannamenin interaktif beyanı, İnternet Vergi Dairesi web adresi kullanılarak 03 Mart 2005'te zorunlu hale gelmiştir. Eksiksiz hazırlanan beyannamelerin gönderilmesi aşamasında kullanıcı, internete bağlanmak ve e-beyanname web sitesine daha önce aldığı kullanıcı kodu, parola ve şifresi ile giriş yapmak zorundadır. Bu girişin ardından, kişisel bilgisayarda GİB tarafından sağlanan Beyanname Düzenleme Programı ile doldurulmuş ve paketlenmiş olan beyannameler, yine sitenin paket gönderme fonksiyonu kullanılarak GİB'e gönderilir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını işverenler Tarafından Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin İnternet Ortamında Sosyal Sigortalar Kurumuna Gönderilmesine (e-Bildirge Uygulamasına) İlişkin ilk e-bildirge uygulamasını 2004 yılı Mayıs ayı ile takip eden aylara ait Aylık Prim ve Hizmet Belgesi adı altında alınması gereken belgenin; tüm illerde resmi-özel sektör ayırımı yapılmaksızın bir ila yedi (dahil) arasında sigortalı çalıştırılan işyerlerinden isteyenlerin, sekiz (dahil) veya daha fazla sigortalı çalıştırılan işyerlerinden ise zorunlu olarak internet ortamında gönderilmesi gerektiği hususu ve yapılacak olan işlemler 30/04/2004 tarihli ve 25448 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak başlatılmıştır (<https://www.resmigazete.gov.tr/>). Bu uygulama ilerleyen tarihlerde tüm sigortalı işçi çalıştırmaya başlayan işverenlerin Sosyal Güvenlik Kurumu'na kağıt ortamında verdikleri işyeri bildirelerini Türkiye genelinde elektronik ortamda gönderilmesine imkan sağlanmıştır (<https://www.sgk.gov.tr/>).

Muhtasar Beyanname ile Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin birleştirilmesi ile oluşturulan Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi 01.08.2020 tarihi itibariyle (Temmuz/2020 dönemine ait olup, 26 Ağustos 2020 tarihine kadar yapılacak beyanlar ile) Türkiye genelinde uygulamaya açılmıştır. Muhtasar Beyanname ile Aylık Prim Belgesinin birleştirileceği Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi adında yeni bir belge türü oluşturulmuştur. Sistem alt yapısı oluşturulduktan sonra işverenlerin muhtasar beyanname ile SGK bildirgesi için ayrı ayrı belge verme zorunluluğu ortadan kalkmıştır.

“Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi” ile birlikte, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’na göre vergi dairesine verilmesi gereken “Muhtasar Beyanname” ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4’ üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişileri bildirmekle yükümlü olanlar tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi gereken “Aylık Prim ve Hizmet Belgesi” birleştirilerek tek bir beyannameye dönüştürülmüştür. Böylece kesilen vergilerin matrahlarıyla birlikte, sigortalının sigorta primleri ve kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarının bildirilmesi bu beyanname ile yapılacaktır (<https://ebeyanname.gib.gov.tr/>).

Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (27/10/2018) Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği’nde Değişiklik Yapılmasına Dair 5 sıra No.lu Tebliği Ankara: Resmi Gazete(30578 sayılı) Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (18.02.2017) 1 sıra No.lu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği. Ankara: Resmi Gazete (29983 sayılı),

2.2.MUHSGK Geçiş Uygulaması

MUHSGK beyanname ilk uygulamaları genel tebliği yayımlanarak, ilk pilot uygulama 01.06.2017 tarihi itibariyle Kırşehir de daha sonra 01.01.2018 tarihi itibariyle Amasya, Bartın ve Çankırı illeri merkez ve ilçelerinde bulunan mükellefler/ işverenler ile başlamıştır.

Muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinin birleştirilerek verilmesi uygulaması 01.07.2019 tarihi itibarıyla başlamış bulunmaktadır. Ancak daha sonrasında muhtasar ve

prim hizmet beyannamesi genel tebliği Sıra No:1 de değişiklik yapılmasına dair tebliğ Sıra No: 6 27 Temmuz 2019 Cumartesi tarih ve Sayı: 30844 tebliğ ile değiştirilmiştir.

27 Temmuz 2019 Gün Ve 30844 Sayılı Resmi Gazete’de Hazine Ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) Tarafından Yayımlanan “Muhtasar Ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No: 1)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 6)’da, 18.2.2017 Tarihli Ve 29983 Sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan Muhtasar Ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği (Sıra No:1)’in 15. Maddesinin Birinci Fıkrasının (Ç) Bendi Aşağıdaki Şekilde Değiştirilmiştir.

“Ç) Diğer Maddeleri 1.1.2020 Tarihinde”

Daha Önce, Uygulama 1 Haziran 2017 Tarihinde Kırşehir De, 1 Ocak 2018 De Amasya, Bartın Ve Çankırı Da Başlandı.

Diğer Yerlerde; 1 No’lu Tebliğle 1 Ocak 2018 Tarihinde Uygulanması Gerekir İken 3 No’lu Tebliğle 1 Temmuz 2018’e, 4 No’lu Tebliğle 1 Ekim 2018’e Ve 5 No’lu Tebliğle 1 Temmuz 2019’a ertelenmişti.

Bu tebliğle de, 1 Temmuz 2019 Tarihinde Tüm Türkiye’de Uygulanacak Olan Muhtasar Ve Prim Hizmet Beyannamesi Uygulaması 1 Ocak 2020 Tarihine Ertelendi.(Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı), 27.07.2019) yayımlanmıştır.

Bu uygulama 01.08.2020 tarihi itibariyle Türkiye genelinde Muhtasar Beyanname ile Aylık Prim Belgesinin birleştirilip, Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi adında yeni bir belge türü oluşturularak iki farklı bakanlığın sistem alt yapısı kullanılarak e-beyanname düzenleme programı ile düzenlenmektedir. Bu süreç sonunda İşverenler muhtasar beyanname ile SGK bildirgesini aynı belge üzerinden beyan etmeye başlamışlardır.

Muhtasar Beyanname ile Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin birleştirilmesi ile oluşturulan Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi 01.08.2020 tarihi itibariyle (Temmuz/2020 dönemine ait olup, 26 Ağustos 2020 tarihine kadar yapılacak beyanlar ile) Türkiye genelinde uygulamaya açılmıştır. MUHSGK Beyannamesinin elektronik ortamda beyan edilmesi zorunludur.

MUHSGK uygulamasına başlama sürecine ilişkin yapılan yasal düzenleme, 6728 sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Yapılmasına Dair Kanununun 16'ncı maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'na 98/A maddesi yine 6728 sayılı Kanununun 48'inci maddesiyle de Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 86'ncı maddesine on üçüncü fıkra eklenmiştir. Böylece Gelir Vergisi Kanunu ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun da gerekli düzenlemeler yapılarak “*Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesine*” uyumlu hale getirilmiştir. Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair 5 Sıra Nolu Tebliğ ile Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin uygulamaya başlama tarihini 01/7/2019 olarak belirlenmiştir.

6728 sayılı Kanun ile Gelir Vergisi Kanunu'na Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi başlıklı 98/A maddesi eklenmiştir. Söz konusu kanuni düzenleme: “*muhtasar ve prim hizmet beyannamesi, vergi kanunlarına göre verilmesi gereken muhtasar beyanname ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek, kesilen vergilerin matrahlarıyla birlikte sigortalının sigorta primleri ve kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarının bildirilmesine mahsustur.*

Muhtasar beyanname ile aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek verilmesi hususunda zorunluluk getirmeye veya kaldırmaya, kapsama girecekleri gruplar, sektörler, gayrisafi iş hasılatları, istihdam edilen işçi sayıları, gelir unsurları, il ve ilçe sınırları itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte tespit etmeye, muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile ilgili olduğu dönemi ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müştereken yetkilidir.

6728 sayılı Kanun ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları” başlıklı 86'ncı maddesine on üçüncü fıkra eklenmiştir. Söz konusu kanuni düzenleme: “*Muhtasar beyanname ile bu Kanun uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek verilmesi durumunda beyanname nin; şekil, içerik, ekleri, ilgili olduğu dönem, verilme süresi ve diğer hususlar Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan müşterek tebliğ ile belirlenir. İşveren sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı*

çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.”

Muhtasar beyanname ile aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek verilmesi hususunda zorunluluk getirmeye veya kaldırmaya, kapsama girecekleri gruplar, sektörler, gayrisafi iş hasılatları, istihdam edilen işçi sayıları, gelir unsurları, il ve ilçe sınırları itibarıyla ayrı ayrı veya birlikte tespit etmeye, muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin şekil, içerik ve ekleri ile ilgili olduğu dönemi ve uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı müştereken yetkilidir.

6728 sayılı Kanun ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “Prim Belgeleri ve İşyeri Kayıtları” başlıklı 86’ncı maddesine on üçüncü fıkra eklenmiştir. Söz konusu kanuni düzenleme: *“Muhtasar beyanname ile bu Kanun uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesinin birleştirilerek verilmesi durumunda beyanname nin; şekil, içerik, ekleri, ilgili olduğu dönem, verilme süresi ve diğer hususlar Bakanlık ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından çıkarılan müşterek tebliğ ile belirlenir. İşveren sigortalı çalıştırmadığı takdirde, bu hususu sigortalı çalıştırmaya son verdiği tarihten itibaren on beş gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.”* şeklindedir.

2.3.MUHSGK Uygulamasına Başvuru ve Kayıt

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi için, vergi kanunlarına göre vergi kesintisi yapmak zorunda olanlar ile 5510 sayılı Kanuna göre sigortalıların prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini bildirmekle yükümlü olanlar/işverenlerden 0003 Gelir Stopaj mükellefiyeti bulunmayanlar mükellefiyet tesis ettirmek zorundadır.

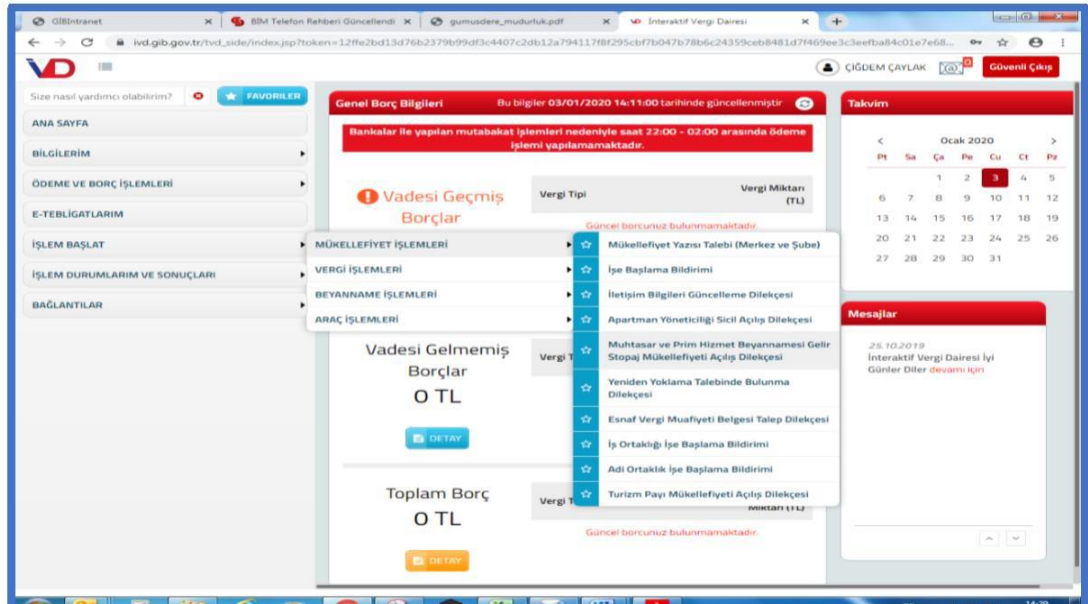
Vergi kesintisi yapmak zorunda olmayanlar için mükellefiyet tesisi;

“0003 Gelir Vergisi Stopajı” mükellefiyeti, bağlı olunan vergi dairesine bizzat başvurularak talep edilebileceği gibi, <https://ivd.gib.gov.tr> adresinden de yapılabilir.

Şekil 1: İnteraktif Vergi Dairesi Giriş Ekranı

- İnteraktif Vergi Dairesi'ne kullanıcı kodu / vergi kimlik no / T.C. kimlik no ve şifre bilgileri ile giriş yapılır.
- Şifresi olmayan mükellefler “Kayıt Ol” adımı ile şifre edinebilirler.

Şekil 2: Dilekçe Başlatma Ekranı

- “İşlem Başlat / Mükellefiyet İşlemleri / Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Gelir Stopaj Mükellefiyeti Açılış Dilekçesi ”ne tıklanır.

1. Adım 2. Adım Özet

i Gelir Vergisi Kanununun Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği kapsamında, Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi verme zorunluluğu olanlar; beyannamenin verileceği vergi dairesinde gelir stopaj mükellefiyet açılış talebini bu dilekçe ile gerçekleştirebilir.

i Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesini vermek istediğiniz merkez ve/veya şubenizi ve hangi dönem itibarıyla mükellefiyet açılış istediğinizi seçerek ilerleyiniz.

Vergi Dairesi / Malmüdürlüğü	Merkez / Şube	Şube Numarası	Adres	Dönem
1 ÇANKAYA VERGİ DAİRESİ	Merkez	1	----	Ay Yıl

Tümünü Göster < < Sayfa 1 / 1 > >

1 - 1 listeleniyor. Toplam: 1 Her sayfada: 5

İleri >

Şekil 3: Vergi Dairesi Merkez ve Şube Seçimi

• Açılan ekranda Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin verilmek istenildiği merkez ve/veya şube ve hangi dönem itibarıyla mükellefiyet açılış istenildiği seçilerek bir sonraki adıma geçilir.

1. Adım 2. Adım Özet

i Dilekçenize eklemek istediğiniz belge var ise; Dosyaları Seç butonuna tıklayarak ekleyebilirsiniz. Göndermek istediğiniz ek dosyalarının uzantıları : "pdf,doc,docx,xls,xlsx,odt,ods,png,jpeg" olmalıdır. 1 megabaytın üzerinde ve belirtilen dosya uzantıları dışında yüklenen formatlar ek olarak alınmamaktadır.

Dosyaları Seç Dosya seçilmedi

Geri İleri

Şekil 4: Özet Bölümü

• Daha sonra dilekçeye eklenilmesi istenilen belge var ise “Dosyaları Seç” butonu kullanılarak doküman eklenebilir (Ek alanı zorunlu değildir). “İleri” butonuna tıklanarak “ÖZET” adımına geçilir.

1. Adım 2. Adım **Özet**

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Gelir Stopaj Mükellefiyeti Açılış Dilekçesi

i Gelir Vergisi Kanununun Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği kapsamında, Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi verme zorunluluğu olanlar; beyannamenin verileceği vergi dairesinde gelir stopaj mükellefiyet açılış talebini bu dilekçe ile gerçekleştirebilir.

Vergi Dairesi / Malmüdürlüğü	Merkez / Şube	Şube Numarası	Adres	Dönem
1 ÇANKAYA VERGİ DAİRESİ	Merkez	1	----	Ay: OCAK Yıl: 2020

Tümünü Göster << < Sayfa 1 / 1 > >> 1 - 1 listeleniyor. Toplam: 1 Her sayfada: 5

Ekler

Yukarıda bilgileri verilen iş yerim adına; aylık olarak Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi verebilmem için belirttiğim dönem itibarıyla gelir stopaj yönünden mükellefiyetimin açılmasını talep ederim. Saygılarımla.

Geri **Onayla** ✓

Şekil 5: Dilekçe Onay Verme Ekranı

•“ÖZET” adımında bilgiler kontrol edilir ve “Onayla” butonuna basılarak SMS Onayı ile birlikte işlem tamamlanır.

Gelir İdaresi Başkanlığınca mükelleflerin beyanname düzenlemelerini için üç farklı platform oluşturulmuştur.

- 1) Beyanname Düzenleme Programı aracılığıyla düzenleme (<https://ebeyanname.gib.gov.tr>)
- 2) İnternet Vergi Dairesinde beyanname düzenleme (<https://ivd.gib.gov.tr>)
- 3) Defter Beyan Sistemi mükellefleri için kendi sistemlerinde beyanname düzenleme (<https://www.defterbeyan.gov.tr>)

2.4.MUHSGK Çeşitleri

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi 1003A ve 1003B olarak iki farklı kodla düzenlenmektedir.

13/01/2020 tarihli ve 122 Sayılı Vergi Usul Kanunu Sirküleri ile ücret gizliliğinin sağlanabilmesi amacıyla, 1003 kodlu beyannamenin, 1003A ve 1003B olarak düzenlendiği duyurulmuştur. Duyuruda, mevcut e-beyanname şifresinden ayrı olarak kullanıcı kodu, parola ve şifre almak suretiyle, **sadece ücret gelirlerinin beyanına ilişkin 1003B Beyanname kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi'nin**

verilebileceği açıklanmıştır. Ücret ödemelerine ilişkin beyanı, 1003B Beyannamesi ile yapan mükellefler/işverenler, **ücret ödemeleri dışındaki kira ödemesi kesintisi, serbest meslek ödemesi kesintisi vb. kesintileri ise 1003A kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi** ile beyan etmeye devam edeceklerdir.

2.4.1.1003A Kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi

Mükellefler vergiye tabi işlemlerini, matrah ve vergi bildirimi ile mahsup edilen vergilerini ödeme tür koduna göre (bkz. Tablo 1) toplu olarak düzenleyip çalıştırdıkları sigortalılara ilişkin prime esas kazanç ve hizmet bilgileri tek beyannamede bildirebilmektir.

The screenshot shows the '1003A Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi' form. The form is titled 'MUHTASAR VE PRİM HİZMET BEYANNAMESİ 1003A' and includes the following fields:

- Genel Bilgiler** (General Information):
 - Vergi Dairesi (Tax Authority): [Dropdown menu]
 - Dönem Tipi (Period Type): [Dropdown menu]
- Şube No** (Branch No): [Text input field] Merkez için 0 yazınız.
- Vergi Sorumlusunun** (Taxpayer Information):
 - Vergi Kimlik Numarası (T.C. Kimlik No): [Text input field] Vergi Kimlik Numarası: ###-##-### ...
 - Soyadı (Unvanı): [Text input field]
 - Adı (Unvanın Devamı): [Text input field]
 - Ticaret Sicil No: [Text input field]
 - E-Posta Adresi: [Text input field]
 - İrtibat Telefon No: [Text input field] ### | ### ## ##
- Bundan Sonraki Ay/Aylarda Beyanım Var/Yok** (I will/ will not declare in the following month/months): [Dropdown menu]

Şekil 6: 1003 A Genel Bilgiler Ekranı

2.4.2.1003B Kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi

1003B kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi düzenleyebilmek için mevcut e-beyanname şifresinden ayrı olarak kullanıcı kodu, parola ve şifre almak suretiyle, **sadece ücret gelirlerinin beyanına ilişkin 1003B Beyanname kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi**'nin verilebilmektedir.

1003B kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi 340 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğine göre beyannamelerini kendileri gönderebilen mükelleflerin çalıştırdıkları sigortalılara ilişkin hem vergi kesintileri hem de sigorta primlerini, kurum politikaları gereği, ücret ödemeleri dışında kalan diğer vergi kesintilerinden ayrı olarak beyan etmek istemeleri halinde kullanabilecekleri beyanamedir. Bunun için vergi dairesinden 0095 vergi türünden mükellefiyet açtırmaları ve “MUHSGK Özel Yetki” kullanıcısı tanımlı şifre almaları gerekmektedir (<https://www.mevzuat.gov.tr/>).

1003B kodlu Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi hazırlama yetkisi olan mükelleflerin, 1003A kodlu beyanamede çalıştırdıkları sigortalılara ilişkin prim ve hizmet bilgileri ile ücretlere ilişkin vergi kesintilerini beyan etmelerine Sistem tarafından izin verilmeyecektir.

Beyanname3 - MUHSGK2_6

Genel Bilgiler Vergiye Tabi İşlemler Vergi Bildirimi SGK Bildirimleri Düzenlene Bilgileri Ekle

GELİR DAİRESİ BAŞKANLIĞI **MUHTASAR VE PRİM HİZMET BEYANNAMESİ** **1003B**

(Ücret Üdemelerine İlişkin Vergi Kesintileri İle Sigortalının Sigorta Primleri ve Kazandıları Toplamı, Meslek Adları ve Kodları İle Prim Ödeme Gün Sayılarının Bildirilmesine Yönelik)

İdari Bilgiler

Vergi Dairesi

Dönem Tipi Aylık

Ay

Yıl ####

Şube No Merkez için 0 yazınız.

Vergi Sorumlusunun

Vergi Kimlik Numarası (T.C. Kimlik No) Vergi Kimlik Numarası ###-###-###...

Soyadı (Urhvanı)

Adı (Urhvanın Devamı)

Ticaret Sicil No

E-Posta Adresi

İrtibat Telefon No ### ## ## ##

Bundan Sonraki Ay/Ayılarda Beyanımı Var/Yok

Şekil 7: 1003 B Genel Bilgiler Ekranı

2.5.MUHSGK Defter Beyan Sistemi İlişkisi

Defter Beyan Sistemine tabi olan serbest meslek faaliyeti, basit usul, işletme hesabı mükellefleri varsa mevcut e-Beyanname kullanıcı kodu, parola ve şifresini kullanarak, yoksa Serbest Muhasebeci veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavir aracılığıyla Defter Beyan Sistemi üzerinden beyannamelerini elektronik ortamda göndereceklerdir (<https://www.verginet.net/>).

**GELİR İDARESİ
BAŞKANLIĞI**

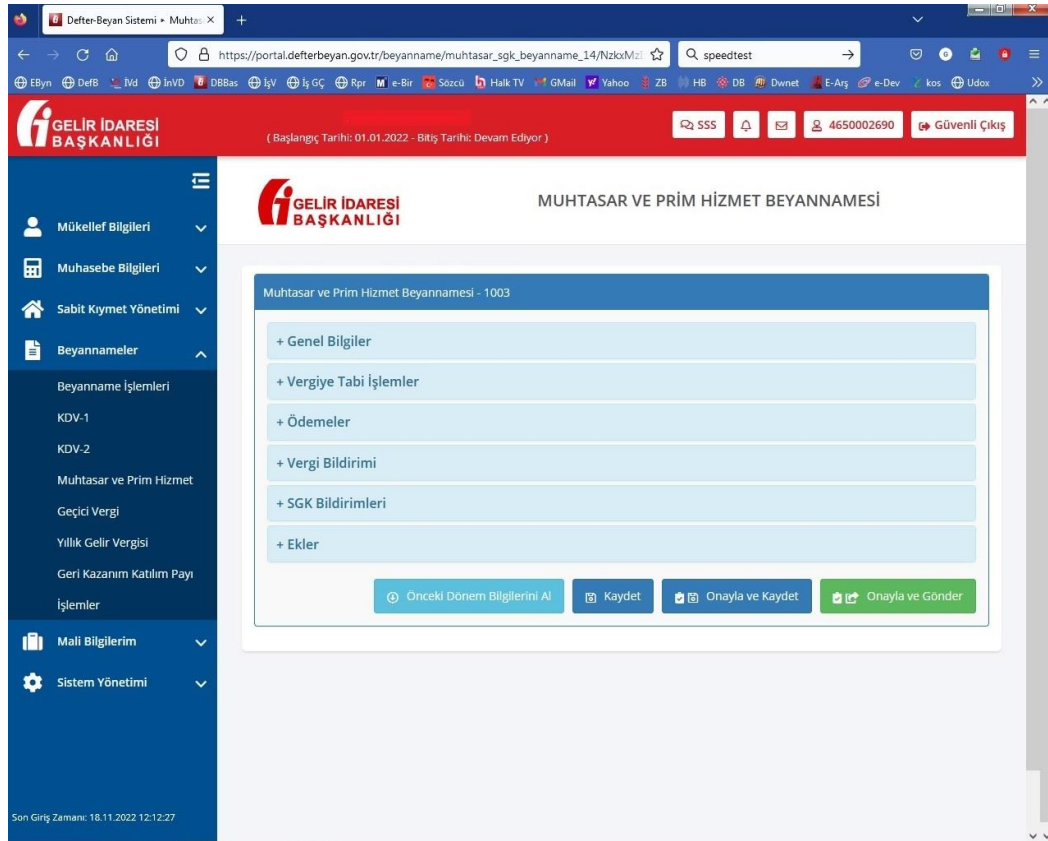
DEFTER - BEYAN SİSTEMİ

KULLANICI **ALT KULLANICI**

 Resimdeki sayıyı giriniz

Giriş

Şekil 8: Defter Beyan Sistemi Giriş Ekranı

Şekil 9: Defter Beyan Sistemi MUHSGK düzenleme Ekranı

Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi yaptıkları mükelleflerin beyannamelerini defter beyan sistemi üzerinden mükellefleri adına düzenlerler.

Basit usulde vergilendirilen mükellefler, Serbest Meslek Erbabları ve İşletme hesabına göre defter tutmak zorunda olan mükellefler, aksi GİB tarafından belirtilmediği sürece MUHSGK beyannamelerini sadece <https://www.defterbeyan.gov.tr> portalını kullanarak düzenleyebilmektedirler.

2.6.MUHSGK E-Defter İlişkisi

E-defter mükellefi olan işyeri sahipleri ve bilanço usulü defter tutan mükellefler e-beyanname bildirimlerini aynı e-beyanname platformundan yapmaktadırlar. Yapılan bildirimlerin inceleme ve denetimi söz konusu olduğunda ise e-defter mükelleflerinin bildirim kayıtlarının elektronik ortamda olmasından dolayı bilanço usulü defter tutan mükelleflere göre daha etkin ve hızlı incelenme ve denetlenme olanağı tanınması söz konusudur.

2.7.MUHSGK ile Yapılan Bildirimler

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesindeki bildirimler aylık veya 3 aylık dönemlerde beyan edilebilmektedir.

İşçi çalıştırmayanlar önceden olduğu gibi üçer aylık dönemler halinde (ocak, nisan, temmuz ve ekim) beyanname vermeye devam edebilirlerken, işçi çalıştıranlar aylık beyanname vereceklerdir. Ayrıca işçi çalıştıranlar çalıştırdıkları hizmet erbabının sigorta primleri ve kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını aylık bildireceklerdir.

En az 1, en fazla 10 işçi çalıştıran mükellefler zirai tevkifat yapmıyorsa, beyannamelerini aylık olarak vermekle birlikte, vergiye ilişkin kesintilerini üç ayda bir beyan edebilirler.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile kesilen vergilerin matrahlarıyla birlikte, sigortalının sigorta primleri ve kazançları toplamı, meslek adları ve kodları ile prim ödeme gün sayılarının beyan edildiği bildirimler yapılır.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile Vergi kanunlarına göre vergi kesintisi yapmak zorunda olanlar, bir ay içinde yaptıkları ödemeleri veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan kestikleri vergilerin (bkz. tablo :1/ resim :10) bildirimlerini beyan etmektedirler.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile sigortalıların prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini bildirmekle yükümlü olanlar/işverenler, sigortalıların cari aya ait prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini, içeren bildirimleri beyan etmektedirler.

Beyanname1 - MUHSGK_14

Genel Bilgiler Vergiye Tabi İşlemler Ödemeler Vergi Bildirimi SGK Bildirimleri Düzenleme Bilgileri Ekler

TEVKİFATA TABİ ÖDEMELERE AİT BİLDİRİM (Ücret ve Ücret Sayılan Ödemeler Hariç)

Soyadı (Unvanı)	Adı (Unvanın Devamı)	Adresi	T.C. Kimlik No	Vergi Kimlik No	Tür Kodu	Gayrisafi Tutar	Ödemeye Düzelen Belgenin Türü

Lütfen Ödeme Tür Kodu seçiniz

turkodu	grup	aciklama
020	Ücret	Muhtarlar/Elçiliklerde Çalışan Personel/GVK23/11 Kapsamında Çalışanlar/Diğer
021	Serbest Meslek	18 inci Madde Kapsamına Giren Ödemeler (GVK Md. 94/2-a)
022	Serbest Meslek	Diğer Serbest Meslek Kazancı Ödemeleri (GVK Md. 94/2-b)
023	Serbest Meslek	Sinai Mülkiyet Hakkı (KVK Md.5/b)
024	Ücret ve Ücret S...	2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile 1136 sayılı Avukatlık Kanunu uyarınca karşı tara
031	Yıllara Yaygın İnş...	Birden Fazla Takvim Yılına Yaygın İnşaat ve Onarım İşleri Dolayısıyla Yapılan Hakedi
032	Yıllara Yaygın İnş...	Birden Fazla Takvim Yılına Yaygın İnşaat ve Onarım İşleri İle Uğraşan Kurumlara Ya
041	Kira	70 inci Maddede Yazılı Mal ve Hakların Kiralanması Karşılığı Yapılan Ödemeler (GVK M
042	Kira	Kooperatiflere Ait Taşınmazların Kiralanması Karşılığı Yapılan Ödemeler (KVK Md. 15
043	Kira	Sinai Mülkiyet Hakkı (KVK Md .5/b) kiralaması
052	Yatırım Fonu vey...	Men. Kıy. Yatırım Fonu ile Ort. Portföy Kazançları (GVK Geç. Md. 67/8)
053	Yatırım Fonu vey...	Altın ve Kıymetli Madenlere Dayalı Yatırım Fonu veya Ort. Portföy Kazançları (KVK M

Se Vazge

Şekil 10: MUHSGK Ödemeler / Tür Kodu Ekranı

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile kesilen vergilerin matrahlarıyla birlikte, sigortalının sigorta primleri ve kazançları toplamı, meslek adları ve kodları ile prim ödeme gün sayılarının beyan edildiği bildirimler yapılır.

Beyanname1 - MUHSGK_14

Genel Bilgiler Vergiye Tabi İşlemler Ödemeler Vergi Bildirimi SGK Bildirimleri Düzenleme Bilgileri Ekler

SİGORTALI ÇALIŞAN BİLGİLERİ

Aşağıdaki kutucuk sadece düzeltme beyannamelerinde işaretlenmelidir.

Bu döneme ilişkin önceki beyanname/beyannamelerimde beyan ettiğim sigortalı çalışan bilgilerinin, aşağıdaki tabloda yapmış olduğum değişiklik ve eklemeler dışında aynı olduğunu beyan ederim.

T.C. Kimlik No Bul

Belgenin Mahiyeti (Asıl/Ek/İptal)	Belge Türü	Düzenlemeye Esas Kanun No	Yeni Ünite Kodu	Eski Ünite Kodu	İşyeri Sıra Numarası	İl Kodu	Alt İşveren Numarası

Şekil 11: MUHSGK Aylık Hizmet Prim Belgesi Ekranı

MUHSGK beyannamesi içerisinde SGK bilgileri içerisinde eksiksiz yer alması ve bildirilmesi gereken bilgiler şunlardır;

Sigortalı Çalışan Bilgileri Tablosu;

Belge Mahiyeti: Asıl, ek ya da iptal kodlarından biri seçilecektir. 4.2.2. Belge Türü: Sigortalıların çalışmalarının niteliğine uygun belge türlerinden biri seçilmelidir.

Düzenlemeye Esas Kanun No: Bu alandan ilgili sigortalılar için varsa uygulanabilecek sigorta prim teşviki seçilebilmektedir. Herhangi bir teşvikten yararlanılmıyorsa “Kanun türü yoktur” seçilmelidir.

Yeni Ünite Kodu: 26 karakterli işyeri SGK numarasının 6. ve 7. karakterleridir.

Eski Ünite Kodu: 26 karakterli işyeri SGK numarasının 8. ve 9. karakterleridir.

İşyeri Sıra Numarası: 26 karakterli işyeri SGK numarasının 10-16. karakterleridir.

İl: 26 karakterli işyeri SGK numarasının 17-19. karakterleridir.

Alt İşveren Kodu: 26 karakterli işyeri SGK numarasının 24-26. karakterleridir.

SSK Sicil No: Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından sigortalıya verilen 13 haneli numaradır. SG No (TC Kimlik No): T.C. Uyruklular için T.C. kimlik numarası, yabancı uyruklu sigortalılar için NVİGM'den verilen ve 9 ile başlayan 11 haneli numaradır.

Adı / Soyadı: Çalışanın adı SGK kayıtlarına uygun olarak doldurulmalıdır. Farklı bir şekilde yazılması durumunda bildirim hatalı kabul edilir.

Prim Ödeme Günü: Sigortalıların; ay/dönem içinde ücret almaya hak kazandıkları süreler “Prim Ödeme Günü” bölümüne kaydedilecektir.

Gelir İdaresi Başkanlığınca mükelleflerin MUHSGK bildirimlerinin beyanname düzenlemelerini için üç farklı platform oluşturulmuştur bunlar;

1) Beyanname Düzenleme Programı aracılığıyla düzenleme

(<https://ebeyanname.gib.gov.tr>)

2) İnternet Vergi Dairesinde beyanname düzenleme (<https://ivd.gib.gov.tr>)

3) Defter Beyan Sistemi mükellefleri sadece kendi sistemlerinde beyanname düzenleme yapabilirler. (<https://www.defterbeyan.gov.tr>)

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin, ertesinin ayın 26 ıncı günü saat 23.59’a kadar yetkili vergi dairesine elektronik ortamda gönderilmesi gerekmektedir.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi zorunludur.

Elektronik Ortamda Gönderilmesi için ;

e-Beyanname kullanıcısı olan mükellefler, bizzat kullanıcı kodu, parola ve şifresini kullanarak,

3568 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununa göre yetki almış bir Serbest Muhasebeci (SM) veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ile aralarında 340 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ekinde yer alan “Elektronik Beyanname Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi” veya “Elektronik Beyanname Aracılık Sözleşmesi” bulunan mükellefler, SM veya SMMM aracılığıyla,

Kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmamakla birlikte vergi kesintisi yapma zorunluluğu bulunanlar/işverenler (dernekler, vakıflar vb.), varsa mevcut e-Beyanname şifrelerini kullanarak, yoksa bağlı oldukları vergi dairesine başvuruda bulunup Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi kullanıcı kodu, parola ve şifre olarak,

Vergi kesintisi yapmayan apartman yönetimleri, GMSİ mükellefi olanların yanında çalışanlar vb. vergi dairesine başvuruda bulunarak Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi kullanıcı kodu, parola ve şifre olarak,

2.8.MUHSGK Özellikleri

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi; vergi kanunlarına göre vergi kesintisi yapmak zorunda olanlar, bir ay içinde yaptıkları ödemeleri veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan kestikleri vergileri ile 5510 sayılı Kanuna göre sigortalıların prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini bildirmekle yükümlü olanlar/işverenler, sigortalıların cari aya ait prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini, içermektedir.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi elektronik ortamda göndermek zorunluluğu olan bir e-beyanamedir. İki ayrı bildirge olan Muhtasar Beyanname ve Aylık Prim Hizmet Belgesinin tek beyanname olarak uygulamaya girmiştir.

Mükellefler söz konusu beyannameyi, GVK'nın 98'inci maddesinde yer alan düzenlemedeki gibi ertesi ayın 26'üncü gününe (26'sı dahil) kadar ilgili vergi dairesine elektronik ortamda göndermekle yükümlüdürler. Ancak ayın 15'inde ücret ödemesi yapılması halinde beyannamenin hangi ayda verileceğine ilişkin özellikli bir durum vardır. Bu durumda, Ayın 15'i ile takip eden ayın 14'ü arasındaki çalışmaları karşılığı ücret alan sigortalılar için beyan dönemi 15'inci günün içinde bulunduğu aydır.

Muhtasar Beyannamelerini üçer aylık dönemler halinde veren ve işçi çalıştıran mükelleflerde çalıştırdıkları hizmet erbabının sigorta primleri ve kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarının bildirilmesine ilişkin olarak verecekleri Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesini aylık dönemler halinde beyan etmek zorundadır.

Ancak Muhtasar Beyannamelerini üçer aylık dönemler halinde veren ve işçi çalıştırmayan mükellefler ise yaptıkları ödemeleri veya tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan kestikleri vergileri Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile önceden olduğu gibi üçer aylık dönemler halinde vermeye devam edecekler.

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile beyan edilen vergi ve sigorta primleri ayrı ayrı tahakkuk ettirilir ve bunların ödemeleri ilgili vergi kanunları ile 5510 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılır. Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin verileceği yetkili vergi dairesi;

a) Vergi Kanunları' na göre vergi kesintisi yapma yükümlülüğü bulunanlar için yaptıkları ödemeler veya tahakkuk ettirdikleri kazanç ve iratlar ile bunlardan kestikleri vergileri ödeme veya tahakkukun yapıldığı,

b) Vergi Kanunları' na göre yapmış oldukları ödemelerden vergi kesintisi yapmaya mecbur olmayanlar ile vergi kesintisi yapmaya mecbur oldukları halde kesintiye tabi ödemesi bulunmayan ve çalıştırdıkları sigortalıların prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini beyan etme zorunluluğu olanlardan; kazancı basit usulde vergilendirilenler için gelir vergisi yönünden mükellefiyetinin, gerçek kişiler için ikametgâhının ve gerçek kişiler dışında kalanlar için ise kanuni merkezi/işyerinin bulunduğu, yer vergi dairesidir. Birden fazla vergi dairesinde gelir (stopaj) vergisi mükellefiyeti bulunanlar için sigortalıların prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini içerecek şekilde verilecek olan Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin verileceği yetkili vergi dairesi, çalışanların ücret ödemeleri üzerinden yapılan gelir vergisi kesintisinin beyan edileceği yer vergi dairesidir.

2.9.Muhasebe Meslek Mensuplarının Görüşleri

Bu çalışma da 'Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin İlgili Taraflar Ekseninde Değerlendirilmesi odak grup çalışması yapılarak elde edilmiştir.

Katılımcıların tamamı MUHSGK uygulama sürecini eski uygulamadan farklı olmamakla birlikte şekil olarak birleşen yeni bir beyanname olduğunu vurgulamışlardır. Oluşturulan karşılaştırma tablosunda MUHSGK uygulaması ile ayrı ayrı beyan edilen eski uygulamanın arasındaki farklarda muhasebe meslek mensupları için anlamlı bir gelişme olarak algılanmamaktadır.

Tablo 2: Eski ve Yeni Uygulamanın Karşılaştırılması

ESKİ UYGULAMA	YENİ UYGULAMAM
Muhtasar Beyanname ve Aylık Prim ve Hizmet Belgesi Bildirgesi ayrı ayrı olarak elektronik ortamda vergi dairelerine ve Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmektedir.	Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi elektronik ortamda tek bir beyanname olarak ilgili vergi dairesine bildirilmektedir.
Muhtasar Beyanname ve Aylık Prim ve Hizmet Belgesi Bildirgesi izleyen ayın 23'üne kadar verilebilmektedir.	Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi izleyen ayın 26'üne kadar verilebilmektedir.
Eski Uygulama Yeni Uygulama Muhtasar Beyannamenin verileceği Vergi Dairesi, GVK 98'inci maddesinde sayılan yer Vergi Daireleridir.	Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin verileceği Vergi Dairesi, GVK 98'inci maddesinde sayılan yer Vergi Daireleridir.
Muhtasar Beyanname Vergi Dairesince, Aylık Prim ve Hizmet Belgesi Bildirgesi Sosyal Güvenlik Merkezlerince tahakkuk ettirilir. Ödemeleri de ilgili vergi kanunları ile 5510 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılır.	Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile beyan edilen vergi ve sigorta primleri ayrı ayrı tahakkuk ettirilir ve bunların ödemeleri ilgili vergi kanunları ile 5510 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılır.
Muhtasar Beyanname damga vergisine tabiyken, Aylık Prim ve Hizmet Belgesi Bildirgesi Damga Vergisine tabi değildir.	Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Damga Vergisine tabidir.

Odak grup çalışması neticesinde elde edilen katılımcı görüşleri üç ana başlık altında değerlendirdiğimizde;

-MUHSGK uygulaması faydaları

-MUHSGK Uygulamasında Sorunlar

-MUHSGK Uygulaması Verimliliğinde Çözüm Önerileri

konularının öne çıktığı görülmektedir.

2.10.MUHSGK Uygulaması Faydaları

Bu çalışmada odak grup katılımcılarına Aylık Prim Hizmet bildiriminin Muhtasar beyanname ile beyan edilmesi tek bir paket düzenleme ile hazırlanmasının yararları üzerine sorulan sorularda elde edilen bulgular değerlendirildiğinde;

Katılımcıların hepsi e- beyanname verilmesinin SMMM ofis çalışanları açısından vergi dairesi ve SGK müdürlüklerinde yapılan tüm manuel işlemlerde yaşanan zaman kaybının, olası memur işlem hatasının önüne geçildiğine ortak kanaat vermişlerdir. Gelir idaresi ve SGK açısından ise kağıt ve işgücü tasarrufu sağladığını belirtmişlerdir.

Odak grup görüşmesinde katılımcıların tamamı SMMM meslek birlikleri aracılığı ile Gelir idaresinden beyannamelerin birleştirilip düzenleme taleplerinin olduğunu bu yeni uygulamayı desteklediklerini katılımcıların bir kısmı ise, TÜRMOB'a tüm beyannamelerin özet tek bir bilanço ile düzenlenmesini teklif etmesini desteklediklerini ifade etmişlerdir. MUHSGK işleyişindeki eksiklere rağmen ayrı ayrı bildirim gerekmeden tek bir beyanname özelliği ile örnek oluşturabilecek bir uygulama olması nedeniyle kıymetli bir adımdır şeklinde ifadede bulunmuşlardır.

Bazı katılımcılar önceki bildirimler olan Aylık prim hizmet bildirimi izleyen ayın 23. Günü muhtasar beyannameyi ise izleyen ayın 26. Günü beyan ediyorduk MUHSGK bildirimi ise; izleyen her ayın 26.günü tek bir tarihte yapılıyor bu şekilde tarih karmaşası azalmasını sağlamıştır işleyiş için kolaylık olarak gördüklerini söylemişlerdir.

Bu çalışmada katılımcıların hepsi MUHSGK uygulamasının şu anki işleyişi itibari ile bürokrasinin azaltılmasını sağlaması ve personel istihdam sayısının azalması bakımından sadece Kamu kurumlarında fayda sağladığını belirtmişlerdir.

2.11.MUHSGK Uygulamasında Sorunlar

26.11.2022 tarihinde gerçekleşen odak grup görüşmesi katılımcılarının tamamı uygulamadaki sorunların tanımlanmasına ilişkin görüş bildirimlerinde; Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi uygulanmasında oluşan sorunların büyük oranını elektronik beyanname olarak hazırlandığı portalda yazılım alt yapı ve teknik eksikliklerle birlikte beyanname düzenlemede oluşan olumsuzluklardan kaynaklı olduğunu aktarmışlardır. Katılımcıların tamamı beyannameyi paket halde düzenlediklerini, her ay aralıksız olarak sistemin kitlediğini, beyanların onaylanması hususunda ekranda donmalar olduğunu, Gelir İdaresi Başkanlığının beyan süresini uzattığını, sistem alt yapısının teknik olarak yoğunluğa cevap veremediğini, paket beyanname içeriği olan veri girişi fazlalığının bu sorunların oluşmasında etkisinin var olduğunu, beyannamenin SGK bölümü içeriğinde SGK dataları için veri girişi ve sonrası onaylanma sürecinin sağlıklı bir işleyiş içerisinde olmamasının düzenleme süresinde ciddi aksaklıklar yaşanmasının ana nedeni olarak süreci açıklamışlardır.

Yine katılımcıların bazıları düzenlemedeki eksiklikleri, MUHSGK işleyişinde düzenlemede kolaylık sağlayıcı bir veri kullanımı eksikliğinden kaynaklı olması yönüyle ele almış, düzenleme esnasında vergi, matrah ve tüm hesaplamaların sistemde otomatikleşmediğini bu nedenle kolay hata oluşumu ve manuel giriş mecburiyeti söz konusu olduğunu anlatmış, diğer katılımcılar bu açıklamaya katıldıklarını ifade etmişlerdir. Uygulamanın SGK verileri işlendikten sonra muhtasar bölümüne otomatik olarak yansması gereken hesaplanmış veri aktarımı olmadığını bu anlamda sistemin sağlıklı veri üretilmediğini aktarmışlardır.

Katılımcıların ortak beyanları olarak, uygulamanın hata uyarısı bildiriminde de olumsuzluklar yaşandığını, düzenlemeyi yapan personelin hata oluşumunun hangi veri alanında olduğunu algılamasına müsait bir yazılımla desteklenmediğini, özellikle SMMM ofislerinde kullanılan özel sektör yazılımları desteği ile beyannamelerin GİB portallarına entegrasyonu desteklenmesine rağmen yeterli hız ve verime ulaşamadığını, E-beyanname düzenlenmesi ile Kamu alanında işgücü azalması sağlanmasına karşın SMMM ofislerinde çalışan sayısının artmasının önüne geçilemediğini aktarmışlar ve MUHSGK pilot uygulama bölgeleri ele alınarak tüm Türkiye'deki geçişte yaşanan aksaklıklarının ön görülmesinde ve giderilmesinde düzenli iyileşme ve güncellenme işleyişinin yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir.

Ayrıca, katılımcıların çoğunluğu, MUHSGK beyannamesinde oluşan hata ve eksik bildirimlerde cezai müeyyideyi her iki kurum bir birinden bağımsız olarak ayrı ayrı uygulayabildiğini, bu durumda aynı beyana vergi idaresi cezai işlem uygulayabilirken, SGK ceza vermeden aynen kabul edebildiğini, Mükellefler (işverenler) tarafından verilen beyannamede aynı bilgiler yer almasına rağmen vergi idaresi açısından eksik veya yanlış olarak nitelendirilebilirken SGK açısından doğru olarak kabul edildiğini, sistemde şekilde tek beyanname olduğunu gerçeklikte ise net, kolay, basit ve pratik bir hale dönüşmediğini aktarmışlardır.

2.12.MUHSGK Uygulaması Çözüm Önerileri

Odak grup çalışması katılımcılarının tamamı MUHSGK uygulamasının sorunlarını anlatırlarken çözüm yollarını ayrıntıları ile aktarmışlar ve tüm katılımcılar birbirlerinin önerilerine katıldıklarını beyan etmişlerdir. Özellikle uygulamanın olumlu yönünü yaşanan teknik altyapı eksiklikleri nedeniyle göremediklerini, meslek mensuplarının tek bir beyanname oluşturmanın verimli olması için çözüm önerilerini şu şekilde özetleyebiliriz;

SMMM meslek mensupları eski uygulamaya göre daha hızlı daha pratik daha basit ve sade bir uygulama olabilmesi için; şuan sistemdeki MUHSGK uygulamasında tek beyanname de iki ayrı tahakkuk oluşmakta farklı vergi dairelerine ödemeler yapılmakta, iki ayrı kurumun ayrı onaylarının gelmesini dayatılmaktadır. Halbuki yazılımın revize edilerek SGK ve GİB datalarını birbirlerine açıp sistemi hızlandırabilmeli beyanname hangi kurumun ekranında düzenleniyorsa onayı vermeli sistem arkada verileri eşleştirmeli, bu şekilde uygulamanın sistemde iyileşmesini sağlıklı ve verimli çalışmasını sağlayacağını aktarmışlardır.

Katılımcılar, GİB sistemine MUHSGK beyanlarını yüklerken yaşadıkları sorunların teknolojik alt yapısının yetersizliğinin server desteğinin olmamasından kaynaklı olduğunu belirtirken, bir katılımcı; “Şu an kullandığımız whatsapp’ta bile milyonlarca veri çok farklı formatlarda video, ses vb. uçtan uca şifrelenilerek aktarılabiliriyorsa GİB in sisteminde ise text, xml vb. sadece belli formattaki verileri ki bunlar metin verisidir, sonuçta çok küçük miktardaki verilerdir sistemin bu verileri işleyememesinden bahsediyorum koskoca devletin altyapısının yetersizliği biz SMMM mensuplarını üzmektedir.” şeklinde tanımlamıştır. Geldiğimiz noktada e-beyannamelerin yüklenmesindeki sorunları GİB sistemi yavaşlatarak yada beyanda son tarihi bir gün

erteleyerek yada 5’li paketler halinde gönderimi kısıtlayarak geçici önlemlerle çözmeye çalışmakta fakat sonucu kalıcı fayda sağlanamamaktadır. MUHSGK uygulamasının içinde SGK dan gelen xml datayı GİB in ekranına aktarıp veri tabanları ve yazılım mimarisi farklı olan bir ortamda yeni bir veriye dönüştürmek zaten sorunun temelini oluşturuyor diye düşünmekteyim. Asıl yapılmak istenen, her iki ayrı kurumda bulunan bilgilerin mükerrer kaydolmaksızın birbiri ile ilgisini tek beyannamede göstermek, bu şekilde kayıt dışı gelirleri azaltmak. Sistem gayet mantıklı ama neden mali müşavirlerin ekranında birleşme yapılıyor bu iki kurumun kendi arasında yapabileceği bir veri transferi ile yapılabilir bu sadece teknolojik alt yapı güncellemesi ile giderilebilir önerisini tüm katılımcılar desteklemiştir.

Katılımcıların tamamı sisteminin altyapısının yeterli olmamasından kaynaklanan bir başka sorunun e-beyanname yükünün fazlaşması ile artması olarak tanımlamışlar, bir katılımcı ise bu durumu “Elma ile armutu birleştirip elmut oluşturmak gibi bir birleşme bu, tamamen altyapı yetersizliği üzerine yaşanan sıkıntılarla uğraşıyoruz, uygulamanın tamamı olumsuz” olduğunu düşündüğünü söylerken “tek kurumla muhatap olamıyoruz özellikle hata oluştuğu anda sıkıntı büyüyor SGK kısmında hata farklı, muhtasarda oluşan hata farklı, çözümü için ayrı ayrı kurumlarla düzeltme için çaba harcıyoruz. Muhtasar bölümünde oluşan hatada düzeltme verilse SGK kısmında değişiklik yapmadık butonu işaretlemek zorundayız bu şekilde tek bir beyanname olarak algılayamıyoruz.” demiştir. Ayrıca başka bir katılımcı “MUHSGK da verileri xml formatlı olarak iki kuruma farklı alanlarda işliyoruz verinin kontrolünü bekledikten sonra bir hata varsa hata uyarısı bile hatalı gelebiliyor x kodlu hata varken sistem y kodlu hata uyarısı verebiliyor, düzeltmeyi yapınca kadar saatler hatta günler geçebiliyor, sistem bizim onayımızı bekliyor en azından hata yoksa otomatik onay oluştursunlar hız kazansak diyorum.” beyanıyla beyanname yükünü içeriğindeki işlem fazlalığını belirterek açıklamak istemişlerdir. Katılımcıların tamamı işlem fazlalığının beyanname yükünü arttırdığını, hata oluşumunun doğal olarak yaşandığını bildirirken "Özel sektörle ortak çözüm aranmalıdır tek bir sistem yerine partner kurumlardan beyan yapılabilmelidir." önerisinde bulunmuştur. “Ayrıca her ay aynı bilgiyi beyan etmek istesem bile tekrar tekrar aynı kayıtları yapmak zorunda kalıyorum önceki işlemlerin tekrarı söz konusu ise veriyi geriden aynen çekilebilerek sistem hızlanmalı, defter beyan sisteminde böyle bir kolaylık var aslında ama e-beyanname sisteminde yok. Veriler her yerde olmasına rağmen Tük veya başka kurumlarda verileri bizden istiyor anlaşılır gibi değil. SGK’ya girdiğim

bilgilerle otomatik hesaplanacak olan matrahı da ben hesaplayıp ben muhtasarda işliyorum . Bizler tek bir veriyi kullanmalı, hatta bu verileri devlet her kuruma açmalı. Devletin her kurumuna ayrı bildirim yapmak sistemin hantallığı, e-devlet uygulaması gibi tek bir veri tabanı oluşturulup her kurum kendi arasında veri trafiğini yönetebilsin, alt yapı olarak server ve dadasını bu önerilere göre iyileştirmesi en etkin çözüm olacaktır.” önerisinde bulunmuş tüm katılımcılar onaylamıştır. Başka bir katılımcı bu konuda ‘‘Türkiye’de çalışanların sayısal olarak büyük çoğunluğu asgari ücretli olması dolayısı ile aynı veriyi sürekli girmek yerine sadece değişiklikler üzerinden kayıt güncellemesi olmalı yeni beyanname düzenleme söz konusu olmamalı söylemine ek olarak kira ödemesini yaptığımız ev sahibine gelir idaresi sen beyanname verdin mi diye sorgulayabiliyorsa işçi ücret takibi içinde banka yazılımı ile bu süreci de yönetebilir. Ayrıca bankalar için bir yazılım desteği sağlanarak çalışanlara ait brüt ücret mükellef tarafından bankaya yatırmalı tüm beyan süreci bu şekilde kolaylıkla yapılabilmesi tüm bildirimleri ve tahakkukları bankalar yapmalı’’ şeklinde çözüme katkıda bulunmuştur.

Katılımcıların tamamı, yazılım, teknik ve işleyişteki tüm sorunlarda Devletin özel sektörle ortak hareket etmesi gerektiğini, Devletin, bünyesinde ne teknik altyapı ne de yazılımcı istihdamı için kaynak ayıramadığını, meslek birliği olan TÜRMOB ile ortak hareket edilerek çözüm üretilebileceğini belirterek, Luca özel sektörün yazılımı değil aralarında teknik ve etik protokolleri yapsalar tahakkuklar Luca’dan da yapılabilir, devlet şekilsel yetkisini elinde tutmak yerine en etkili partner yazılımlar ve kurumlarla güncellemeyi sağlamalıdır beyanında bulunmuşlardır.

Katılımcıların tamamının onayladığı bir katılımcı beyanında, ‘‘Uygulamanın tüm Türkiye’ye açıldığında bir çok kamu kurumundaki uygulamaların kanunlarında olduğu gibi tabiri caizse kervan yolda düzülür mantığı ile hareket etmesi söz konusu. Şu tarihten itibaren MUHSGK ya geçiyoruz dediklerinde denize atar gibi içinde bulduk kendimizi, yazılımsal bir sorun mu var, işleyişin en başında içinde olmadığımız için hiçbir yorum yapamıyoruz. Şu anda daha da kötüye giden bir işleyiş var geldiğimiz nokta 5 er adet beyannameyi sisteme yükleyerek tıkanıklığı önlemeye çalışıyor GİB. İleirde tek tek yükleyin diyebilirler. Çözüm olarak e-beyanname mevzuatında yeni bir revize ile içerik yükünün azaltılmasına ek SGK ve GİB arasındaki yazılımın iyileştirilip veri transferinin hızlanması olur.’’ söylemine uygulama mevzuatının oluşumunda da SMMM lerin

bulunması gerektiğini, sorunların en baştan çözümünün bu şekilde olabileceğine değinmişlerdir.

Katılımcıların ortak onay alan, teknolojiyi iyi bilen, alt yapısı uygun kurumlarla partner işleyişi destekleyen bir katılımcı söyleminde "Özellikle banka alt yapılarını çok iyi teknik altyapıya sahip, hali hazırda birçok faturada uygulanan kolaylıklar kullanılmakta, telekomünikasyon ödemeleri alanında örnekler mevcut. Teknik alt yapısı uygun partner kurumlarla ilerleme sağlanmalı ve çalışanların beyanını aylık verip muhtasar beyanını 3 aylık verebilmeliyiz şeklindedir.

Katılımcıların tamamı şu anki MUHSGK uygulamasının en kısa sürede güncellenmesi, revize edilmesi, yeni baştan dizayn edilmesini savunmakta, bu hususta katılımcı çözüm görüşlerinden biri "Sürekli yama kanunlarla ilerlemek sistemin buraya gelmesinin asıl nedenidir. Sistem fazlalıklardan arındırılmalı basit hale getirilmelidir, bu kadar teşvik kanunu karmaşıklık yaşatmaktadır." şeklinde iken bir başka katılımcı, "Şuan ki sistem iptal edilsin fakat yeni sistem SMMM'lerin katıldığı bir ekiple yeni bir uygulama olarak geliştirilsin, tek data tek veri ile çalışan sistem kurulsun." olmuştur. Ayrıca diğer bir katılımcı "Tarafların birbirine yakın çalışması gerekiyor sahada yaşanan sorunlara çözüm olabilecek yazılım revizeleri yapılmalı. Yasa yapıcı teknik sistemde neyin nasıl olacağından habersiz taraflar birbirinin sahasını tanımalı, mevcut uygulamada yazılımsal iyileştirme güncelleme yapılmalı mevcut sorunlar çözülmeli. Hata ve onay aynı ekranda olmalı." şeklinde beyanıyla katkıda bulunmuştur.

Katılımcıların tamamının en etkin savundukları çözüm ise İlgili kurumlarda SMMM temsilcilerinin olması, sahadan işleyişten eş zamanlı bilginin alınması ve SMMM meslek mensuplarındaki iş yükünün azaltılması ve vergi bilincinin yerleşmesi için tüm kurumlarla ortak hakaret etmesidir. SMMM meslek mensuplarının da mecliste etkin temsil edilmelerinin sağlanması olacağını aktarmışlardır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUHSGK ODAK GRUP ÇALIŞMASI

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, katılımcıların MUHSGK uygulamasının detaylandırılması noktasında, SMMM meslek mensuplarının yeni uygulamada beyannamenin düzenlenmesi ve beyan sürecindeki işleyişin derinlemesine incelenmesi ve odak grup sürecinde MUHSGK uygulaması sonrası meslek mensuplarının algı ve tutumlarındaki paylaşımlarına odaklanması hedeflenmiştir.

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıları ve olayları doğal ortamda, gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya koymaya ve sosyal olguları bağlı buldukları çevre içinde değerlendirmeye yönelik bir araştırma süreci olarak tanımlanmaktadır (Akarçay Ulutaş, D. 2018) .

Bu araştırma türü, doğal olarak meydana gelen, yaşam içinde görülen olağan olaylara odaklanarak gerçek yaşamın neye benzediği konusunda güçlü yorumlar yapabilmektedir. Nitel araştırmanın başka bir güçlü yönü ise, belirsizliği ortaya koyma potansiyeliyle verinin zenginliğini ve bütünlüğünü kullanması olarak ifade edilebilmektedir (Miles, Huberman, ve Saldana, 2014).

Nitel araştırmanın amaçları şu şekilde sınıflandırılabilir (Maxwell, 1996);

(1) Çalışmaya dahil edilen katılımcılar tarafından olaylara, durumlara, tecrübeler ve eylemlere yüklenen anlamların anlaşılması. Maxwell (1996), burada bahsedilen anlamın bilişleri, duyguları, niyetleri ve bunlara benzer şekilde katılımcının bakış açısını yansıtan her şeyi kapsadığını ifade etmiştir.

(2) Katılımcıların eyleme geçtiği ve eylemleri üzerine etki eden bağlamın anlaşılması. Nitel araştırmacılar, görece daha küçük gruplarla ve durumlarla çalıştıkları için geniş bir örneklemden veri toplamak ve elde ettikleri veriyi karşılaştırmalı olarak bir araya getirmekten ziyade her bireyin kendine özgü bağlamını kendi içlerinde yapılan analizle sunmaya çalışmaktadır.

(3) Beklenmeyen ya da öngörülemeyen bir olgunun ve etkilerin tanımlanarak yeni bir gömülü teorinin oluşturulması. Nitel araştırma, araştırmacıya kendi tasarımını düzenleyebileceği, yeni keşifleri ve ilişkileri sunabileceği bir açıklık ve esneklik sağlamaktadır.

(4) Olayların ve eylemlerin yer aldığı sürecin anlaşılması. Merriam (1988), bu durumu, nitel çalışmaların çıktılardan ziyade süreç ve sürecin gelişimi üzerine odaklandığından bahsederek açıklamıştır.

(5) Nedensel açıklamaların geliştirilmesi. Bu noktada, sürece ilişkin açıklamaların kanıta dayalı verilerle sunulmasının öneminden bahsedilmektedir. Patton (1987), nitel araştırmalarda derinlemesine görüşmeler, gözlem ve yazılı kaynaklar olarak üç tür veri toplama aracının kullanıldığından bahsetmiştir. Ayrıca, nitel araştırma verisinin tek başına verilebileceği gibi nicel veri ile de birlikte sunulabileceğini vurgulamıştır. Dewey (1930), nitel araştırmalarda verinin istatistik yoluyla ölçülenmesinin, eyleme geçme noktasında da nesnel ve somut bir araç olarak kullanıldığını ve durumun kendisinin sınırlarını göstererek hareketin ve eylemin yönünün belirlenmesine yardımcı olduğunu ifade etmiştir.

Bu çalışma kapsamında da katılımcıların MUHSGK uygulama sonrası yaşadıkları mesleki işleyişleriyle ilgili kendi deneyimleri, nitel veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla ve odak grup sürecinde yaptıkları paylaşımlardan elde edilmiştir.

3.2.Odak Grup Süreci Öncesi

Bu bölümde, çalışmanın MUHSGK uygulama sürecinin nasıl işlediği ve yürütüldüğü yönünde bilgiler aktarılmaktadır. Odak grup çalışmasına başlamadan önce, araştırmacının yürüttüğü hazırlık aşamasından sonra, grup üyelerinin belirlenmesi için yürütülen çalışmalar hakkında izlenen yollar açıklanmaktadır. Ayrıca, bu süreçte kullanılan veri toplama araçları ve en önemlisi detaylı verinin keşfedildiği odak grup süreci konusunda paylaşımda bulunmaktadır.

3.2.1.Uygulama Öncesi Hazırlık

Aylık prim hizmet bildirimini muhtasar beyanname ile bildirimini MUHSGK beyanı ile yapılması sonrası yaşanan işlevsellik düzeyi üzerine odaklanan bu çalışma kapsamında, araştırmacı uygulama öncesinde birkaç aşamadan oluşan bir hazırlık süreci geçirmiştir.

Bu sürecin ilk aşaması, MUHSGK beyannameyi düzenleyen muhasebe meslek mensupları odak grup çalışması kapsamında irdeletilecek konu ile ilgili Denizli Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasında yönetim kurulu ile görüşmeler yapılmış odak grup

çalışması katılımcılarının özellikleri ve katılım şekli ve katılım bölgeleri ile ilgili görüş alınmıştır.

Çalışmanın sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için araştırmacının ihtiyacı olan bilgi donanımını geliştirmesi sağlanmıştır. İkinci aşamada, araştırmacı, çalışmaya dahil edilecek potansiyel katılımcıları belirlenmesi amacıyla belirli aralıklarla DSMMM Odası referansı ile SMMM ofislerine ziyaretlerde bulunmuş SMMM meslek mensupları ile iletişime geçmiş ve MUHSGK düzenleme ortamlarını inceleme fırsatı bulmuştur.

MUHSGK beyannamesi düzenleyen uzman muhasebe ofis personeli, yetkilileri ve SMMM'lerin MUHSGK düzenlenmesinin son gününü deneyimleyip teknik ve işlemsel seviyedeki olumsuz durumları deneyimlemiştir . Odak grup görüşmesi öncesi görüşmenin alt yapısını oluşturacak problem tanımlama sorularının oluşumu sağlanmıştır.

3.2.2.Grup Üyelerinin Saptanması

Araştırma sürecinde, ulaşılan SMMM meslek mensupları yüz yüze ve telefonla görüşmeler yapılarak odak grup görüşmesinin konusu içeriği ile ilgili bilgi verilmiştir. Çalışmaya dahil edilme kriterlerine sahip olan katılımcı adaylarına, grubun amacı, yeri, zamanı, tahmini üye sayısı, gruba katılabilecek üyelerin kimler olduğu, oturumların sayısı ve gizlilik konusunda bilgi aktarılarak grup sürecine katılmak isteyen 5 kişi grup üyesi olarak belirlenmiştir.

Çalışma kapsamına alınan katılımcıların çalışmaya dahil edilme kriterleri;

1. Muhasebe meslek mensubu olarak en az 10 yıl tecrübe sahibi olmaları,
2. MUHSGK uygulamasını aktif olarak düzenleme ve beyan sürecine hakim olmaları,
3. Çalışmaya katılım noktasında gönüllü olmak şeklinde belirlenmiştir.

3.2.3.Odak Grup Araştırması

Odak grup çalışması, katılımcıların doğal tutumlarını gözlemlenebilmesine olanak sağlaması ve böylelikle araştırmacının var olduğu alana ilişkin katkı verici ve elle tutulur çıktılar sunması açısından tercih edilebilmektedir. Bu bakış açısıyla değerlendirildiğinde; paylaşılan e-beyanname düzenleme ve sistemin işleyişindeki deneyimleri, daha önceki uygulama ile olan farklılıkların analiz edilmesindeki, eğilimleri ve davranışlar aracılığıyla doğal tutumlarını, katılımcıların dil, bilgi donanımları, öznel

değerlendirmeleri gibi sembolleri ile anlaşılması boyutu (Fern,2001), odak grupların araştırmanın niteliğine yönelik sunduğu kazancın bir göstergesi olabilmektedir.

Odak grup çalışması kapsamında oluşturulan küçük bir grupta 4-6 kişi arasında üye olduğu görülmektedir. Odak grup çalışmalarında küçük grupla bir çalışmanın yürütülmesi genellikle 90-120 dakika sürmekte ve konu üzerine daha fazla yoğunlaşma ve gözlem fırsatı sunmaktadır (Edmunds, 1999).

Sosyal bilimlerde kullanılan odak grup çalışması nitel araştırma tekniklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Odak gruplarda, grup lideri üyelere sorular yöneltmekten ziyade önceden hazırlanmış bir rehber ışığında, üyeleri amaçlarına uygun şekilde yönlendirerek derinlemesine incelemeler yapmaktadır (Greenbaum, 1998). Bu çalışma türünde grup, video izleme, sağlığın geliştirilmesi yönünde basit uygulamaları yada belli sorular üzerinden yapılan tartışmaları içeren aktivite türlerine odaklanmaktadır. Dolayısıyla, odak grup çalışmaları verinin üretilmesi noktasında, bu geniş bakış açısıyla grup etkileşimini kullanması yönünden dikkat çekmektedir. Bu etkileşimin içinde odak grup araştırmacısı, sorular sorarak, kısa hikayeler paylaşarak, üyelerin birbirlerinin deneyimlerini ve bakış açılarını yorumlamalarını sağlayarak (Kitzinger ve Barbour, 1999) çalışılan olguya ilişkin sosyal gerçekliğe ulaşmaya çalışmaktadır.

Detaylı ve zengin veri toplamayı amaçlayan odak grup çalışmasında ayrıca, fikir paylaşımı, duygusal destek ve eğitim gibi etkileşimlerin de olduğu görülebilmektedir. Odak grup çalışması, tek oturumluk ve katılımcıların birbirini tanımadığı etkileşimler için uygun olmasının yanında, devam eden görüşmelerin yapıldığı ve birbirini tanıyan katılımcıların olduğu etkileşimlerde de kullanılabilir (Carey ve Asbury, 2016).

Bu görüşme planında ortak deneyim, tecrübe, MUHSGK uygulamasını aktif kullanan, yaşanan eksiklikler, problemler ve çözümler boyutunda deneyimledikleri benzer sorunlar olmaktadır.

Ortak sorunlarla bir araya gelen üyelerle gerçekleştirilen odak grup çalışmalarında, Meslek mensuplarının yaşadıkları deneyimleri kendilerine özgü ifadelerle aktardıkları, kendi bakış açılarını anlattıkları ve deneyimlerine yükledikleri anlamları paylaştıkları görülmektedir. Her bir bireyin aktardığı deneyim anlamlarından, sorunun bağlamına ilişkin bütüncül bir çıkarımın da yapılabilmesi, çalışmanın olası bir çıktısı olarak değerlendirilebilmektedir.

3.2.4.Etik Hassasiyetler

Grup üyelerine ait bilgilerin gizliliği noktasında ise hem bireysel görüşmelerde hem de grup çalışmasının başlangıcında üyelere bu konudaki hassasiyet aktarılmıştır.

3.3.Odak Grup Süreci

Odak grup çalışmasına 4 Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve 1 SMMM ofis personeli olarak 5 kişi ile gerçekleşmiş olup grup üyeleri ve çalışmanın kapsamı konusunda gerekli bilgiler aşağıya çıkarılmıştır:

Görüşme, 26.11.2022 saat 21:00 de online olarak Zoom toplantı programı uygulaması üzerinden gerçekleşmiş olup 40 dakikalık üç bölümde toplam 2 saatte tamamlanmıştır. Toplantının moderatörlüğünü Pamukkale Üniversitesi Yönetim Bilişim Sistemleri Tezsiz Yüksek Lisans öğrencisi SMMM stajyeri Bahar Güdücü gerçekleştirmiştir.

Kendilerinin görüşlerini almak amacıyla sırasıyla 10 adet soru ve hipotezler yöneltilmiş, sorulara verdikleri cevaplara moderatör tarafından hiçbir müdahale ve yönlendirme yapılmadan konuşmalar katılımcıların rızaları da alınarak sesli biçimde kayda alınmıştır. Ancak zaman zaman konuyu derinlemesine irdelemelerini sağlamak amacıyla “neden” ve “biraz daha açıklar mısınız” gibi sorularla görüşlerin daha anlaşılır olması sağlanma yoluna gidilmiştir.

3.3.1.Grup Üyelerine İlişkin Bilgiler

Bu bölümde, bireysel görüşmeler sonrasında odak grup çalışmasına katılmayı kabul eden Tablo 2’de grup üyelerine ait demografik bilgiler yer almaktadır.

Tablo 3: Odak Grup Katılımcı Demografik Bilgileri

Cinsiyet	Meslek	Mesleki deneyim süresi(YIL)
KADIN	SMMM	25
ERKEK	OFİS PERSONELİ	15
ERKEK	SMMM	16
ERKEK	SMMM	30
ERKEK	SMMM	24

3.3.2.Odak Grup Sürecine İlişkin Bilgiler

Bu bölüm kapsamında, 26 Kasım 2022 tarihinde online olarak Zoom toplantı programı kullanılarak 5 katılımcı ile yürütülen odak grup çalışmasına ait oturum özetleri sunulmaktadır. Oturumlara ait detaylı özetler ekte yer almaktadır.

Odak grup süreci başlamadan yapılan bireysel görüşmelerde, üyelerin herhangi bir etkinliğe katılım ya da devamlılık noktasında motivasyon ve süreklilik konusunda sorun yaşadıkları gözlenmemiştir. Buna bağlı olarak da, ilk oturumda, grup üyelerin tamamı oturum gününe ve saatine kendileri karar vermiş ve oturum gerçekleşmiştir. Katılımcıların, ifadelerindeki açıklıkta sıkıntılar ve çekingenlikler yaşanmamıştır. Genel olarak, oturum süresince katılımcıların bilgi paylaşımında hiçbir sorun olmamakla birlikte bir katılımcının 4. Soruya yanıt verildikten sonraki süreden sonra internet bağlantısının kopmasından ve daha sonra da tekrar katılım sağlayamamasından dolayı görüşmeden ayrılmasına neden olmuştur. Oturuma 4 kişi devam edilmiştir. Bağlantı kurulamayan katılımcının sorulara yazılı beyanı odak grup görüşmesi önce oluşturulan araştırma problemi soru formunda yer almaktadır. Katılımcıların oturum boyunca yapılan çalışmaya istekli ve memnun oldukları gözlenmiştir. Grup moderatörü açısından zaman çizelgesine ve içerik planlarına uygun bir odak grup süreci geçirilmiştir.

3.4.Odak Grup Sürecine İlişkin Bulgular

Odak grup çalışması uygulaması sonrasında toplantıdaki ses kayıtları üzerinden saptanan bulgular aşağıda açıklanmaktadır:

- ***Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasının olumlu yönleri nelerdir?***

Katılımcıların tamamı MUHSGK uygulamasında iki ayrı bildirim yerine tek bir pakette tek bir tarihte tek bir damga vergilemesi ile beyan edilmesini olumlu bulmakla birlikte sistemdeki yaşanan teknik ve altyapı sorunlarından arındırılması gerekliliğinin olduğunu bu nedenle uygulamanın revize edilmesinin elzem olması üzerinde durulmuştur.

- ***Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasının olumsuz yönleri nelerdir?***

Katılımcıların tamamı, MUHSGK uygulaması ile şeklen tek beyanname düzenlenmesi söz konusudur. Çünkü; uygulamanın SGK bölümüne ait data için ayrı bir kuruma bağlantı SMMM lerin kullandığı ekranda gerçekleşmektedir oluşan hata için farklı bir çözüm yolu izlenmekte, oluşan tahakkuk için ayrı bir vergi tahakkuku hesaplanıp ayrı bir ödeme yapılmakta, Muhtasar bölümünü düzenlemek için de farklı data kullanılmakta, farklı hata çözümleri farklı vergi tahakkuku hesaplayıp ayrı bir ödeme yapılmaktadır. Ayrıca tahakkuk edilen borç için ayrı tarihlerde ayrı yerlere ödeme söz konusudur, tüm bu ikilik süreçlerine ve hatalara uygulanan cezalar İki kurum için farklılık göstermektedir, bu bağlamda tek bir beyannameden bahsetmekte zorluk çekilmektedir. MUHSGK uygulaması içeriği itibariyle beyanname yükü fazlaşan paket bildirimdir iki ayrı kurumun datasının birlikte kullanılması ile hazırlanmaktadır, düzenlenme esnasında kullandıkları yazılım teknoloji farklılıkları nedeniyle sisteme birçok kullanıcının aynı anda yüklenmesi ile özellikle SGK bölümünde bildirim hazırlanıp onay alınmasında ciddi aksamalar oluşmakta onay gelmediğinde ise muhtasar beyanname gönderimi gerçekleşmemektedir. Sistemdeki hata oluşumunun veri kayıt ve altyapı sorunları nedeniyle artış göstermekte iki kurumun datalarını kendi iç sistemlerinde değil de SMMM'lerin beyannameyi düzenledikleri ekranda paylaşmaları tüm teknik sorunun kaynağı, sistemin sağlıklı çalışmasının nedeni ve tüm sürecin olumsuzluklarının ana kaynağını oluşturduğunu ortak görüş olarak ifade etmişlerdir.

• ***Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasında teknik eksiklikler yaşıyor musunuz? Çözüm öneriniz nedir ?***

Katılımcılara tamamının onayladıkları ifadelerle göre, MUHSGK uygulamasında ciddi boyutta teknik altyapı ve yazılım sorunu olduğunu özellikle farklı dataların farklı verilerin farklı yazılımların birleştiği beyanname ekranında öncelikle SGK bölümünün düzenlenmesi esnasında sonrasında da beyannamenin sisteme yüklenmesi esnasında yaşandığını ifade etmişlerdir. SMMM'lerin %60 'ı meslek birlikleri olan TÜRMOB'a ait muhasebe programı olan Luca programını kullanarak destek sağladıklarını, hal böyle iken dahi her ayın son beyan günlerinde ekranlar donuyor hiçbir hata uyarısı olmadan saatlerce bazen günü aşabilen sürelerde beyanname onayı gelmiyor şeklinde açıklamışlardır. Sistemin SMMM ekranında hata uyarıları yanlış alanlarda yanlış kodlarda oluşmakta meslek mensubu hatayı nerde çözeceğini bilememektedir olarak ek beyanda bulunmuşlardır.

- ***Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasında beyanname düzenlemede eksiklikler yaşıyor musunuz? Çözüm öneriniz nedir ?***

Katılımcılar, uygulama içeriğinde işlem yükü fazlalığı olduğunu özellikle iki ayrı bölümün verilerinin otomatik olarak işlenemediğini ödemeler bölümünde matrah ve vergi hesaplamalarını manuel yaptıklarını tekrar kayıt oluşturmak zorunda bırakıldıklarını bu şekilde, hata yapmaya olanak sağlandığını beyan etmişlerdir. Sürekli farklı yerlere aynı veri kayıtlarını yaptıklarını sistemin tamamında ve data geçişlerinde otomatik aktarım eksikliği olduğunu bildirmişlerdir.

- ***Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasında beyanın sadece interaktif yapılma zorunluluğu hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?***

Katılımcıların tamamının onayladığı ortak görüşlerine göre, MUHSGK beyan şekil zorunluluğunun interaktif olması, e-beyanname gönderilmesinde sistemin tıkanıklığının çözülmesi ile gayet verimli bir hal alacağı yönünde olup altyapı olarak uygun olan alternatif kurumlarla partnerlik anlaşmaları yapılarak sorunların çözüleceği yönünde ifade etmişlerdir.

- ***Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasının öncesi yapılan Muhtasar beyanname e-bildirgesi ve Aylık prim hizmet e- bildirgesinin ayrı ayrı uygulaması hakkındaki görüşleriniz nelerdir .***

Katılımcıların bazıları tekrar eskisi gibi ayrı ayrı bildirimlerle beyana dönüş yapılmasını savunurken bazıları beyannamelerin birleştirilmesini sorunlar çözüldükçe daha verimli bir uygulama olacağını savunmuşlardır. Katılımcıların tamamı ise SGK kısmı ile ilgili bankalarında tahakkuk hesaplayabileceği bankaların partner kurum olabileceğini devlet kurumlarının bankalar aracılığı ile birçok işlemde fayda sağlayabildiğini bu konuda bir çok örnek uygulamanın olduğunu, her ay SGK bildirim yapacak mükellefin banka aracılığı ile çalışanlarının brüt maaşlarını hesaplarına yatırıp hesaplamaları banka ekranlarında yapılır beyanlar yapılmış olur. SMMM'ler Muhtasar beyannameyi 3 aylık düzenlemeye devam edebilir önerisinde bulunmuşlardır.

- ***Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasının iptal edilmesini ister misiniz ?***

Katılımcılardan bir kişi iptal edilmesini sistemin bu şekilde sağlıklı olduğunu bildirirken diğer katılımcılar bu işleğin revize edilip gerekli teknik desteklerle düzeleceğini savunmuşlardır. Özellikle iptal edilip yeni bir uygulama geliştirilecekse SMMM'lerin etkin görevlerde bu sürecin içinde olmaları gerekliliğini önemle belirtmişlerdir.

- ***Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasının daha etkin uygulanması için önerileriniz nelerdir ?***

Katılımcıların tamamı uygulamanın yazılımından sahadaki uygulanmasına kadar kurumlar arası yakınlığın sistemin etkin ve verimli kullanılmasında önemini belirtmişler gerek GİB te gerek SGK da SMMM temsilcilerinin görev alması zorunluluğunu ifade etmişlerdir. Yazılımı yapanların SMMM'lerin ekranında beyanname düzenlemenin nasıl yapıldığını bilmediklerini sürecin bu şekilde karmaşıklaştığını aktarmışlardır.

- ***Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasının teknik uygulamasında muhasebe meslek mensuplarının uygulama değişimlerinde; bilgi ,beceri düzeyleri hususundaki eğitimleri yeterli buluyor musunuz? daha etkin uygulanması için önerileriniz nelerdir ?***

Katılımcıların tamamı, SMMM meslek mensupları ve ofis çalışanlarının bilgi teknolojisi, internet teknolojisi ve bulut teknolojileri alanlarında her yeniliğe uyum sağlamada ve kullanmada yeterli olduklarını, kendi alanlarındaki gelişmeleri güncel takip ettiklerini, kamu tarafından yapılan her yeni uygulama ile ilgili süreçte kendi meslektaşları ile aktif paylaşımlarla, iletişimlerle tüm süreci bilgi ve pratik yönleriyle anlamak, anlatmak ve deneyimlerini aktarmak suretiyle yönettiklerini, Meslek Odalarından ve TÜRMOB'dan destek aldıklarını, MUHSGK nın tüm Türkiye genelinde kullanılmaya başlandığında ise yeterli bilgi ve pratikte yarar sağlayacak kaynağa ulaşamadıklarını tabiri caizse kervan yolda düzülür mantığı ile denize atılır gibi sistemin yeni uygulanmasının içine düştüklerini bu durumun uygulamanın sayfalarca olan tebliğler yerine bire bir her bölüm için SMMM ekranındaki yapılacak işlemlerin video

kayıtları ile aktarılmasını tercih edeceklerini sağlıklı bir geçişin sağlıklı bir eğitimle olabileceğini aktarmışlardır.

- ***Muhtasar ve prim hizmet beyannamesinin (MUHSGK) Türk Sosyal Sigorta Primlerinde Muhtasar Beyanname ile Bildirimin birleşmesi uygulamasının iş yükü hususuna muhasebe meslek mensupların iş sürecindeki olumlu olumsuz etkileri nelerdir?***

Katılımcıların tamamı xml formatlı belge düzenlemenin hem kağıt hem zaman israfını önlediğine destek verirken, uygulamanın en çok iş yükünün ve işlem yükünün azalmasında Kamu tarafında yararlı olduğunu altyapı ve teknik eksikliği olan şu anki MUHSGK uygulamasının muhasebe meslek ofislerinde iş ve işlem yükünü arttırdığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar her geçen gün daha fazla çalışanla iş yapıyoruz Kamuda ise sürekli çalışan sayısının azaldığını tespit edebilirsiniz diyerek durumu örneklendirmişlerdir. TBMM de SMMM'lerin milletvekili temsil sayısının artmasının sağlanmasıyla yeni olan tüm ilgili kanun, tebliğ ve uygulamaların daha etkin, verimli ve gerekli yönleri ile bir bütün halinde başarılı sonuçlar doğuracağını düşündüklerini belirtmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızda, odak grup sürecine ilişkin elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve odak grup sürecinde grup üyelerinin ifadeleri üzerine kurgulanan öneriler MUHSGK uygulaması çerçevesinde tespit edilmek istenmiştir. Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile birlikte mükelleflerin (işverenlerin) her ay bildirmesi gereken iki bildirge yerine tek bir beyanname olan MUHSGK uygulaması hayata geçirilmiştir. Bu uygulama nispeten yeni bir uygulamadır. Üstelik Gelir İdaresi Başkanlığı ile Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen bir veri alma çalışmasıdır. Kurumlar arası diyalogu arttıran bir uygulamadır. Otomatik bir kontrol mekanizması olup eski sistemde görülen muhtasar beyannamede başka bilgi verme, aylık prim ve hizmet bildirgesi ile başka bilgi verme şeklindeki sorunu da gidermiştir. Yeni beyanname, mükellefler ve işverenler açısından kolaylıklar sağlamakla birlikte, beyannamenin uygulamasına ilişkin bir takım eksiklikleri bu çalışmanın bulguları doğrultusunda tanımlanmaya çalışılmıştır. Bulunan en belirgin problem, SMMM meslek mensuplarının beyanname düzenleme ve göndermede karşılaştıkları teknik altyapıdaki uyumsuzluklardır. Bu sorun özellikle, iki kamu kurumunun yazılım ve bilişim alt yapısındaki eksikliklerden kaynaklı olup ayrı ayrı dataya veri işleme sürecinde onay alma uygulamasından kaynaklanmaktadır. Kurumların entegrasyonundaki yaşanan aksaklıklar, muhasebe meslek mensuplarınca bütün süreci verimsiz hale getiren işleyiş olarak tanımlanmıştır. MUHSGK uygulamasında sistemin etkin bir revize edilme ihtiyacı söz konusudur. Muhasebe meslek mensuplarınca, günümüzde yaşanan sorunların çözüme kavuşmasıyla birlikte çok yararlı bir uygulamaya dönüşeceği algısının bulunduğu belirlenmiştir.

Araştırma bulguları, yapılan bireysel görüşmeler ve odak grup sürecinde gerçekleştirilen gözlemler ışığında aşağıda yer alan öneriler geliştirilmiştir. Bu çalışmada SMMM meslek mensuplarının kendi işleyişleri ile ilgili sorun ve problemlerini dile getirme noktasındaki yaklaşımlarının, akademik çalışmalar için uygun bir alan oluşturduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca, muhasebe meslek mensupları, iki değişik beyanname birleşmesi ile oluşan MUHSGK uygulamasına benzer olarak, ilerleyen dönemlerde GİB'in KDV1, KDV2, KDV3, KDV4 beyannamelerinin tek bir beyanname haline getirilmesi konusunda bir çalışma yapılmasını önermektedirler.

MUHSGK uygulamalarında yaşanan sorunlardan en önemlisi olarak Muhtasar bölümüne GİB tarafından saniyeler içinde onay verilirken SGK bilgileri bölümüne onayın çok geç gelmesi şeklinde ifade edilmektedir. Elektronik uygulamalarda muhasebe meslek mensupları hızlı ve hatasız işleyen sistemleri beğenmekte ve desteklemektedirler.

MUHSGK uygulamasında görülen ikinci bir sorun ise sistemde düzeltme yapmanın güçlüğü noktasındadır. Hata insana özgü olduğundan beyannamelerde, muhtasar bilgileri veya SGK bilgileri bölümlerinde çeşitli değişiklikler ve düzeltmeler yapılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu düzeltmelerin çok daha kolay bir şekilde gerçekleştirilmesi vergiye gönüllü uyumu da olumlu etkileyecektir.

MUHSGK uygulamasında muhasebe meslek mensupları karşılaştıkları sorunların çözümünde tek bir kurumla muhatap olmak istemektedirler. İki kurum arasında sorunların çözümüne yönelik ortak bir mekanizma kurulabilir. Her iki kuruma bilgi vermek yerine tek bir kurumla muhatap olunması işlemleri hızlandırabilir. MUHSGK uygulamasında kağıt ortamında beyanname verme işlemi ortadan kalkmış durumdadır. Sorunların çözülmesi için dilekçe istenmesi yerine kurumların dijital ortamda sorunları çözümleyecek birim oluşturması faydalı olabilir.

MUHSGK uygulamasında beyannameler izleyen ayın 26'sı saat 23:59:59'a kadar verilebilmektedir. İçinde bulunulan ayın 15'i ile müteakip ayın 14'ü arasındaki çalışmaları karşılığı ücret alan sigortalıların prime esas kazanç ve hizmet bilgilerini içeren Muhtasar Prim ve Hizmet Beyannamesi en geç beyannamenin ilişkin olduğu ayı takip eden ayın 26'sı saat 23.59'a kadar yetkili vergi dairesine verilecektir. Ancak KDV beyannameleri izleyen ayın 28'ine kadar verilmektedir. İki beyanname arasındaki süre bakımından farklılıkların giderilmesi daha uygun olabilir.

MUHSGK uygulaması pratik ve faydalı bir uygulama olmasına rağmen sistemde, muhasebe meslek mensuplarının talep ettiği pek çok düzenlemenin yapılması ihtiyacı bulunmaktadır. İki kurum arasındaki diyalogun yaygınlaşarak sistemin temel kullanıcıları arasında yer alan muhasebe meslek mensuplarının da sürece dahil edilmesi faydalı sonuçlara daha hızlı ulaşılmasına yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

Akarçay Ulutaş, D. (2018). Trafik Kazası Sonucu Yetiyitimi Yaşayan Bireyin Yaşantılarının Odak Grup Çalışması Yoluyla İncelenmesi.

Aliefendioğlu, Y. (1975). *Türk Vergi Sisteminde Verginin Kaynakta Kesilmesi (stopaj)*.

Aykut Hamit TURAN Ferhat Başkan ÖZGEN Doğuş Üniversitesi Dergisi, 10 (1) 2009, 134-147

Budak, T. (2006). *Türk Vergi Hukukunda Anayasal Ölçüt: Mali Güç* (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).

Doğrusöz, A. B. (1992). *Türk vergi sisteminde kaynakta vergileme:" stopaj"*. İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Yayınları.

Carey, MA ve Asbury, JE (2016). *Odak grup araştırması* . Routledge.

Maxwell, S. (1996). Gıda güvenliği: post-modern bir bakış açısı. *Gıda politikası* , 21 (2), 155-170.temel akış ayrımı-karşılaştırılması. Hidroloji ve Su Kaynakları Sempozyumu 1996'da : *Su ve Çevre; Bildiri Ön Baskıları: Su ve Çevre; Makalelerin Ön Baskıları* (s. 539-545). Barton, ACT: Mühendisler Enstitüsü, Avustralya.

Çarıkçı, O. (2010). Türkiye’de E-Devlet Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 95-122.

Çetin, G. (2010). Bilişim Teknolojilerindeki Gelişmelerin Vergilemede Kayıt Düzeni ve Denetim Uygulamalarına Etkisi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 2(1), 79-86.

Dewey, J. (1930). Kesinlik arayışı: Bilgi ve eylem ilişkisi üzerine bir çalışma. *Felsefe Dergisi* , 27 (1), 14-25.

Edmunds, H. (1999). The focus group research handbook. *The Bottom Line*.

Ejder, H. L. (2004). Kurumlar Açısından Kaynakta Vergilendirmenin Amaç ve Fonksiyonlarının İncelenmesi. *Vergi Sorunları Dergisi*, 184, 153.

Fern, EF ve Fern, EE (2001). *Gelişmiş odak grup araştırması* . Ad

Gerçek, A. (2005). Türk vergi idaresinde vergi sorumlusu, sorumluluk halleri ve değerlendirmelerini incelemek. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* , 54 (3), 157-193.

Greenbaum, T. L. (1998). *The handbook for focus group research*. Sage.

<https://www.mevzuat.gov.tr/>

<https://www.asmmmo.org.tr/>

<https://www.asmmmo.org.tr/>

<https://ebeyanname.gib.gov.tr/>

<https://www.etimolojiturkce.com/>

<https://ivd.gib.gov.tr/>

<https://www.mevzuat.gov.tr/>

<https://www.resmigazete.gov.tr/>

<https://sozluk.gov.tr/>

<https://www.sgk.gov.tr/>

<https://www.verginet.net/>

Kılıç, S. (2009). Tevkifat Uygulamasının Vergi Kayıplarını Önlemedeki Rolü ve AB Ülkeleri ile Bir Karşılaştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Manisa.*

Kitzinger, J. ve Barbour, R. (Ed.). (1999). *Odak grup araştırmasını geliştirmek: politika, teori ve pratik*. Adaçayı.

Kurt, S., & Kurt, S. M. (2019). Yeni Bir Beyanname Türü “Muhtasar Ve Prim Hizmet Beyannameesi”. *Vergi Raporu*, (238), 85-92.

Külekçi, C. (2011). Türkiye’de Vergi Mükelleflerinin Vergiye Gönüllü Uyumunu Belirleyen Faktörler. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı*.

Miles, H., & Huberman, A. M. (2018). Saldana.(2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook*, 3.

Merriam, SB (1988). *Eğitimde vaka çalışması araştırması: Nitel bir yaklaşım*. Jossey-Bass.

Pehlivan, A., & Akkaya, Y. (2021). Defter Beyan Sistemi Uygulamasının Sorunları Üzerine Trabzon İlinde Bir Araştırma. *Mali Çözüm Dergisi*, 31, 13-35.

Patton, MQ (1987). *Değerlendirmede nitel yöntemler nasıl kullanılır* (No. 4). Adaçayı.

Seviğ, V. (2005). Kesinti Suretiyle Vergilendirme Çağdaş Bir Uygulama Değildir. *Vergi Dünyası* (286).

Safoğlu, N. B., & Oktar, D. S. A. (2007). Türk Vergi Sisteminde Gelirin Elde Edilmesinde

Tahakkuk Ve Tahsil Esasları.

Schmölders, G. (1980). Vergi Yönetiminin Vergilemenin Etkinliği Üzerindeki Etkisi. *Yeni Vergiler Yasa Tasarısı ve Vergi Güvenlik Önlemleri Semineri, İİTİA Ekonomi Fakültesi Kamu Maliyesi Enstitüsü Yayınları*, (1), 159-170.

Sözüer, E. M., Yıldırım, C., Şenol, V., Ünalın, D., Naçar, M., & Günay, O. (2000). Trafik kazalarında risk faktörleri. *Ulusal Travma Dergisi*, 6(4), 237-240.

Tuncer, S. (1954). Kaynakta Tevkif “Stopaj” Usulü Hakkında Bir Deneme. *Ankara: Maliye Bakanlığı Tetkik Kurulu Yayınları*.

Tektüfekçi, F. (2019). Endüstri 4.0 Kapsamında Dijital Dönüşümün Güncel Elektronik Muhasebe Uygulamalarına Yansıması Ve Pragmatik Yaklaşım Olarak Mali Mühendislik. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 14(1), 43-56.